

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.

Ara: 10 fillér.

DEBRECZENI UJSÁG

SZERKESZTŐSÉG-KIADÓHIVATAL
FERENCZ JÓZSEF-ÚT 56. SZÁM.
TEL.: 21-90. ÉJJEL 10-TŐL 23-48.

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
EGÉSZ ÉVRE 30 PENGŐ, FÉL
ÉVRE 15 PENGŐ, HAVONTA 2.50 P

(TRIANON 21.) 1940 OKTÓBER 4, PÉNTEK

KER. POLITIKAI NAPILAP

XLIV. ÉVFOLYAM, 226. SZÁM

LEMONDOTT CHAMBERLAIN -- átalakul az angol kormány

A spanyol belügyminiszter meghosszabbította olaszországi tartózkodását -- Magyarország és Románia között nyitva áll az út a barátságos viszonyra -- A német léghaderő tönkrebombázza a londoni pályaudvarokat

A magyar képviselőház egyhangulag megszavazta a visszacsatolási törvényjavaslatot

London, október 3. A miniszterelnökhöz intézett levelében Chamberlain — mint a Reuter Iroda jelenti — egészségi állapotával okolta meg lemondását. Hivatkozott arra, hogy műtétet állott ki és ha vidéki tartózkodása alatt egészsége meg is javult, munkaképességét még nem nyerte vissza annyira, hogy a háborús viszonyok következtében összehozható teendőket elvégezhesse.

Cranborne örgróf, aki eddig a fizetések ellenőre volt, dominiumügyi államtitkár lett, míg Caldecote örgróf, az eddigi dominiumügyi államtitkár a lemondott Hewart lord helyébe az igazságügyek élére került.

Az új élmezőnyügyi miniszter Sir Andrew Duncan volt kereskedelemügyi miniszter lett. Helyébe Oliver Lyttelton kapitányt nevezték ki a kereskedelmi ügyek élére. Sir John Reith, a legutóbbi szállításiügyi miniszter átveszi a közmunkaügyi és az építésiügyi miniszteri tárcát. A szállításiügyi minisztérium vezetését Moore Brabazon alezredes veszi át.

Churchill miniszterelnök felkérte Kingsley Wod kincstári kancellárt és Ernest Bevin munkaügyi minisztert, hogy vegyenek részt a háborús kormányban. Ennek következtében a háborús kormány tagjainak száma hatról hétre emelkedett. A háborús kormány többi tagja: Churchill, Halifax, Greenwood, Attlee és Beaverbrook lord. (MTI)

Lord Beaverbrook is lemond?

Newyork, október 3. (NST.) A newyorki lapok jelentése szerint az angol kormány összetételében gyökeres változások várhatók. Chamberlain a konzervatív párt vezetői John Anderson miniszterek állítólag beadják lemondásukat és új emberek jönnek a helyükbe.

Belép a kormányba hír szerint Lord George is. Chamberlain nemcsak miniszteri tárcájáról mond le, hanem a konzervatív párt elnöki tisztségéről is. A párt vezetését maga Churchill miniszterelnök veszi át.

London, október 3. (Reuter.) Csak most vált ismeretessé, hogy Chamberlain a konzervatív párt vezetői tisztségét is rendelkezésére bocsátotta. Általában azt hiszik, hogy utána Churchill lesz a párt vezetője.

Berlin, október 3. (Német TL.) A csütörtök esti német sajtó Chamberlain elintézve, Churchill

nette bábujának siralmas eltűnése, Churchill újabb váltása versenyfutás közben címek alatt foglalkozik az angol kormányban történt legújabb változásokkal. A lapok hangsúlyozzák, hogy Chamberlain vissza vonulásának nem kell különösebb jelentőséget tulajdonítani. (MTI)

A román külügyminiszter szerint a bukaresti angol követnek része van a romboló tervekben

Bukarest, október 3. (Német TL.) Sir Hoare angol követ átadta a román külügyminiszternek kormány

A londoni pályaudvarok pusztulása

Berlin, október 3. A véderőfőparancsnokság jelenti:

A léghaderő szerdán ismét támadásokat hajtott végre London és sok dél- és középangliai hadicél ellen. Londonban a bombázások napról napra károkat okoztak a város központjában lévő vasúti berendezésekben, valamint dokk- és kikötőberendezésekben a Themze kanyarulataiban.

Dél- és Közép-Anglia több repülőterén sikerült telitalálatokkal csarnokokat és raktárakat elpusztítani és egész sor repülőgépet megsemmisíteni. Néhány délangliai kikötőben, például Swanseában, Newquayban és Weymouthban több nehéz bomba találatára nagy tüzeket okozott gyártelepeken, raktárakban és olajtartályokban.

Írország délnyugati csücske előtt egy harcú repülőgép megtámadott egy brit teherhajót. A hajó gépbeverését telitalálat érte, úgyhogy a fedélzeten elhelyezett rakomány lángba borult, a hajó pedig nem mozdult tovább.

A Jenisch parancsnoksága alatt álló egyik tengeralattjáró legutóbbi vállalkozása során nyolc ellenséges fegyveres kereskedelmi hajót süllyesztett el, összesen 42.644 bruttó regisztertonna ürtartalommal. Ezze Jenisch tengeralattjáróparancsnok két vállalkozása alatt egyedül 82.644 bruttóregisztertonna ellenséges kereskedelmi hajóteret semmisített meg.

Egy másik tengeralattjáró elsüllyesztette a 14.172 tonnás Highland Patriot brit fegyveres kereskedelmi hajót.

Néhány ellenséges repülőgép behatolt a birodalom északi és nyugati határvidékeire, valamint a megszállott területekre és bombákat do-

ltakozását az olajvidéken működött angol ügynökök letartóztatása miatt és panaszt tett amiatt a bánásmód miatt, amelyben a legionista rendőrség őket részesítette.

A román külügyminiszter azt válaszolta, hogy ez a tiltakozás jogosulatlan, minthogy a vizsgálat folyamán már eddig is kétségkívül kiderült, hogy Sir Hoarenak magának is része van a romboló tervekben és ezért őt súlyos felelősség terheli. Emiatt a román kormány véleménye szerint az angol követ legfeljebb csak visszahívását kérheti, de nem teheti kockára az Anglia és Románia közötti normális kapcsolatokat.

bott anélkül, hogy katonai vagy hadigazdálkodási célokban kárt okozott volna. Egy helyen egy üzemen kívül helyezett gyártelepet találtak el.

Berlin ellen repülő néhány gépet a légvédelmi tűzsérgépek tüze eltérített eredeti irányától. A birodalmi fővárostól északra a légelhárító tűzsérgépek lövöldöztek egy brit bombavető repülőgépet, amely összeesett.

Az ellenfél szerdán összesen hat gépet veszített. Hét saját repülőgépet nem tért vissza.

Egy harcúrajnak Petersen őrnagy vezetése alatt álló csoportja, amely már a norvégiai hadjáratban is különösen kitűntette magát, a legutóbbi hat hét alatt hosszú, minden időjárás ellenére végrehajtott és gyakran messze az Atlanti-óceánba vezető portyáin kerekelt 90.000 bruttó regisztertonnányi ellenséges kereskedelmi hajóteret süllyesztett el s több mint 40.000 tonna hajóteret súlyosan megrongált, sokszor erősen biztosított hajókaravánok ellen intézett mélytámadásokkal.

Berlin, október 3. (Német TL.) Csütörtökön ismét több, mint száz német harcú gép volt London felett. A német gépek 150 ezer kg. különféle méretű bombát dobtak le. A harcúgétek utolsó raja a város 9 különféle helyén láthatta a bombázás által okozott hatalmas robbanásokat és igen nagy tüzeket. A német bombázók újabb és újabb hullámokban támadták az angol katonai célpontokat. A harcok ezidőszáig még tartanak. Az angol fővárosban a kora délutáni órák óta csaknem szakadatlanul légiriadó van.

Berlin, október 3. Mint a Német TL értesül, néhány német bombázógép csütörtök délelőtt meglepetés-

szerű támadást intézett az egyik középangliai repülőtér ellen. A robbanóbombákkal több Spitfire típusú angol vadászgépet megrongáltak és szétromboltak. (MTI)

Magyarország európai helyzete megszilárdult

— írja a Berliner Börsenzeitung.

Berlin, október 3. (MTI.) Az új Magyarországnak minden ereje szabadon áll a belső feladatokra, írja a Berliner Börsenzeitung budapesti állandó levelezője. A magyar külpolitika többé nem áll nehéz feladatok előtt.

Magyarország európai helyzete világos és elhelyezkedése a tengelyhatalmak oldalán nyilvánvaló.

Ami a szomszédokhoz való viszonyát illeti,

a magyar-német szomszédi kapcsolatokat hagyományos barátság jellemzi

s a két ország között természetszerűen a mind bensőségesebbé váló együttműködés szemmel láthatóan érvényesül, abban az elrendezésben, amely Magyarországot Közép-Európa térbeli és gazdasági egységében beilleszti. A kezdeti nehézségek elsimítása után Magyarország és Szlovákia között is jószomszédi viszony alakult ki. Oroszország Lengyelországgal való viszonyát a határszomszédságba jutott Magyarországgal, közte és Magyarország között korrekciót áll fenn.

Románia irányában, amelynek határait a tengelyhatalmak szavatolták, a kapcsolatok újjáalakulása várható. Csáky István gróf nemrégiben kijelentette, hogy

Magyarország és Románia között nyitva áll az út a barátságos viszonyra.

A magyar-jugoszláv kapcsolatok barátságosak, Magyarország tehát megerősödött és a szomszédi feszültségektől nem veszélyeztetett, — minthogy ezeket mind kiküszöbölték s minden erejét az ország belső életének a megoldásra való feladatoknak szentelheti. Magyarország igazságos határokkal rendelkezik most és európai helyzete megszilárdult. Bent az országban azonban hatalmas szociális és politikai feladatok jelentkeznek, amelyek minden téren átfogó terveket és munkát várnak. A magyar jövő ezek megoldásától függ. De ennek az átalakításnak a végrehajtására most már készen áll az ország egész ereje.

Aszuman

GYAPJUSZÖVET UJDONSÁGOK

Semmi sem gátolta a német repülők tevékenységét

Berlin, október 3. (Német TI.) A Német TI. harctéri jelentése ezeket mondja: A német légierő megtört a támadásainak megkezdése óta 25-ször számolt be a német hadijelentés a nagy erővel szűnő nélkül folytatott támadásokról. A véderő csütörtöki jelentése különösen a repülőtér és kikötők ellen intézett támadás-sorozatokra mutat rá. A repülőtérre okozott károk nyilvánvalóan tehermentesítik a repülőket, a kikötők ellen intézett támadásaikban. Az ellenséges vadászgépek védelmi tevékenysége csütörtökön fel-tünően gyengének mutatkozott s így a német repülők csaknem zavartalanul érték el a nyugati és déli partvidéken fekvő kikötőket. Egy repülőterre mindössze 11 m. magassághól vakmerően sok bombát dob-tak. Sikertől továbbá a gépszínek, több találatlaltal egész sor repülőgépet meg-semmisíteni s géppuskatűz alá venni a ki-futó pályán elhelyezett gépeket. Az angol kikötők ellen intézett bombatámadások nemkülönben nagyon sikerültek voltak. Swansea a Bristol csatorna melletti kes-keny Swansea öböl északi részének leg-fontosabb kikötője, ahol Anglia legna-gyobb finomított, vas és acélművei vannak. Ebben az angol fegyveripar szempontjából nagyfontosságú városban a gyári be-rendezéseket, raktárakat és olajtartályo-kat találatlaltal érte, amit erős tüzek kö-vettek. Ugyanez történt Newqay, Wey-mouth délangliai városok olaj és benzin-tartályaival. Néhány tartály már a táma-dás közben felrobbant. A Portland közelé-ben fekvő Weymouth város tengeri tá-maszpont is volt. (MTI.)

Férfi bőrkésztyük nagy válarztékban Tóthfalussynál Piac-u. 40.

A tengelyhatalmak minden eshetőségre felkészültek

Róma, október 3. (MTI.) A Popolo d'Italia csütörtöki számában összefoglaló képet ad a tengelyhatalmak döntőfontos-ságú berlini és római tanácskozásairól. Mostmár világosan látszik, írja a lap, hogy ezeknek a tárgyalásoknak három célja volt: 1. lezárni a háború első szakát és megpróbálni az elért eredményeket. 2. Megállapítani a közös terveket a háború második szakára és 3. megakadályozni azt hogy a háborúnak 3. szaka is legyen, vagyis, hogy az általános világéggé szé-lesedjék, egyben megteszi a szükséges elő-készületeket arra, hogyha a háború az Egyesült Államok folytán mégis kiter-jedne. Ezt a 3. célt szolgálja a következő 3 tényező:

1. Az olasz-német-japán szövetségi szerződés. 2. Spanyolországgal folytatott eszmecserék. 3. A Szovjettel való kapcsola-tok tisztázása.

Berlin, október 3. (Német TI.) Jólér-tésült forrásból származó hírek szerint az Irország felett történt legutóbbi bomba-ledobásokkal kapcsolatosan megállapítot-ták, hogy tényleg német gépek dobták le tévedésből a bombákat. A vizsgálat sze-rint a német gépek elvesztették az irányt. A német kormány ennek megfelelően a vizsgálati eredmények alapján sajnálko-zását fogja kifejezni a történetek felett Dublinban és egyben kijelenti, hogy haj-landó az esetleg okozott károkat megtérí-teni. (MTI.)

London, október 3. (Német TI.) A Daily Skets újra azt hangoztatja, hogy könyörtelenül kell elbánni a német polgá-ri lakossággal. A lap szerint a művelt vi-ágnak szüksége van arra, hogy Berlint alaposan elpusztítsák. Erre már 1918-ban is szükség volt s ennek már akkor meg kellett volna történnie. A királyi légi haderő állandó támadásai bizonyára meg-győződően hatnak a néci főváros lakossá-gára, tehát: London, pusztítsd el Ber-lint! (MTI.)

Genf, október 3. (Német TI.) Mint Vichyből jelentik, Berthelot francia köz-lekedésügyi miniszter az északfranciaor-szági tengerparton tett minapi körútján személyesen győződött meg arról, hogy angol bombázógépek Észak-Franciaország-ban is a polgári lakosságra és nem kato-nai célpontokra dobták le bombáikat. A miniszter visszatérése után kijelentette, hogy pl. Le Havreban is több halott és sebesült lelte halálát a polgári lakosság között. Le Havre lakosságát a brit repü-lők tevékenysége annál is inkább fájdal-masan érinti, mert a város nemrégben a

Teleki Mihály földművelésügyi miniszter október végén Olaszországba utazik

Budapest, október 3. Tassinari olasz földművelésügyi miniszter vi-téz Teleki Mihály gróf miniszter meghívására az idén több napot töltött Magyarországon. Megtekint-tette a mezőgazdasági kiállítást, továbbá a bábolnai és kistéri állami ménesbirtokot. Tassinari miniszter hazaérkezése után meleg baráti han-gon írt levelében meghívta Olasz-országba Teleki Mihály gróf föld-művelésügyi minisztert, aki ennek a szívélyes meghívásnak a rendkívüli viszonyokkal összefüggő elfoglalt-sága miatt a nyáron nem tehetett eleget.

Illetékes helyről származó értesü-lés szerint Teleki Mihály gróf föld-művelésügyi miniszter októberben má-sodik felében utazik Olaszországba, hogy a Budapestben megkezdett esz-mecseréket folytassa és tanulmá-nyozza az olasz telepítéseket, to-vábbá a talajjavítási és mezőgazda-sági szervezési munkálatokat, ame-lyek a Mussolini által inaugurált fasizta agrárpolitika csodálatra-méltó alkotásait hozta létre. (MTI.)

Több erdélyi intézetben csak a négy üres fal maradt, a kivonulók mindent elvittek

Dr. Szily Kálmán államtitkár nyilatkozata tapasztalatairól

Kolozsvár, október 3. Szily Kál-mán vallás- és közoktatásügyi ál-lamtitkár, aki napok óta Kolozsvá-rott tartózkodik, a MTI munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette: — Megvizsgáltam azt, hogy mi-kor és hogyan lehet megkezdni a magyar egyetemi tanítást. Ezzei kapcsolatosan igen nagy nehézsé-gekkel találkoztam. Ami az épületek számát és nagyságát illeti, azok nagy általánosságban elegendők lesznek.

A felszerelésben azonban igen nagy hiányok vannak, mert a román egyetemi tanárok az in-tézetek és klinikák felszereléséből nagyon sokat elvittek.

Az okozott kárt felbecsülték. Ebben a tekintetben teljesen eltérő a hely-zet a különböző intézeteknél. Van olyan intézet, ahol csak a csupasz fal maradt, viszont van egy-kettő, amelyben minden meg van. Az in-tézetek nagyjából olyan állapot-ban van, hogy a tanításhoz, illetve a beteggyógyításhoz feltétlenül

szükséges felszerelési tárgyak és eszközök megvannak.

A tudományos munkához szükséges eszközöket a románok elvitték. Nem lehet továbbá elhallgatni azt az egészen sajátos nehézséget, hogy a román egyetemen a tanulónak pénzügyi feltételei a hallgatók szá-mára sokkal kedvezőbbek voltak, mint a magyar egyetemen, vagyis

a hallgatóknak lényegesen kí-sebb költségbe került az egye-temi tanulás, mint Magyar-országban.

Gondoskodni fogunk ebben a tan-vében a kolozsvári egyetemi hall-gatóknak tanulmányaikban való tá-mogatásáról, hogy a hallgatók ter-hei ne legyenek súlyosabbak, mint régebben voltak. Ami a kolozsvári egyetemi megnyitását jelenti, re-mélhető, hogy az ünnepélyes meg-nyitás már október második felében megtörténhetik és az előadások no-venber első hetében megkezdődhet-nek. (MTI.)

Dinulescu őrnagy bevallotta hogyan fojtották meg a király kívánságára Codreanu vassárdista vezért és tizenhárom társát

Bukarest, október 3. Horia Sima, a le-gionarius mozgalom vezére elrendelte a legionaristákon régebben elkövetett gyil-kosság kivizsgálását. A vizsgálatok ze-velésével Dinulescu-Borsa lelkész, régeb-bi legionistát bízta meg. Dinulescu csend őrnagy kihallgatása után már is siker-re vezetett Dumitrescu faradozása. Dinu-lescurol ismeretes, hogy ő vezényelte Codreanu és az ugyanakkor meggyilkolt 13 más vezető legionista kivégzését. Di-nulescu a következőket jelentette ki:

— Egy napon parancsot kaptam, hogy jelenjek meg Calinescu volt miniszterel-nöknel, akinek dolgozószobájában már ott találtam Bengliu tábornokot, a csend-őrség főparancsnokát.

Calinescu közölte, hogy állampoliti-kai okokból meg kell gyilkolni Cod-reanút, valamint 13 legfontosabb munkatársát és közölték vele, hogy ez a király kívánsága is.

Bengliu tábornok megerősítette ezt az

állítást és parancsot adott a gyilkosság végrehajtására. Dinulescu erre 1938. no-venben 29-én este a Rannicu Seret-i fegyházban lévő Codreanút és 13 társát egy rendőrgépkocsra rakatta. Minden legionista mögött egy-egy csendőr volt, tehát összesen 14 válogatott legény, mind-nyájan románok. November 30-án a haj-nali órákban a Bukarestből Ploesti felé vezető országúton Dinulescu őrnagy egy közilámpával megadta az előre megbe-szélte jelet, mire

a 14 csendőr mindenike az előtte álló legionista nyakára szíjat dobott és azt két kézzel addig húzta, amíg csak az áldozatok életjeleit adtak ma-gukról.

Hajnali 4 óra körül a kocsit Bukarestbe érkezett és a katonai fegyházul szolgáló Jilleve erdőbe hajtott. Az erdőben már 3 nappal azelőtt egy hatalmas gödört ás-tak. Amikor a kocsit az udvarba érkezett, revolverrel és puskával többször rálőttek a holttestekre, majd a gödörbe dobták azokat. A következő napon a holttesteket ismét kiásták és az erdőrimenyeken ki-vül egy másik gödörbe dobták, 20 füveg-kénsavval leöntötték, majd betonréteggel takarták le és csak azután hanyták rá földet. A csendőrmesterek fejenként 20 ezer lelt kaptak, Dinulescu őrnagy pedig állítólag 200 ezer lelt kapott. (MTI.)

MA UTOLJÁRA

Csak 16 éven felülieknek!

APOLLO

FILMSZÍNHÁZ

Telefon: 25-00 szám.

Mária két éjszakája

A japán-orosz viszony rendezése

Tokió, október 3. A hadügyminiszte-rum közlése szerint Kanin herceg le-mondott a vezérkar főnökének tisztéről és átvette a legfelsőbb haditanács elnök-ségét. Utódjául Sugiyama tábornokot, — volt hadügyminisztert és az északkeleti japán csapatok főparancsnokát nevezték ki a vezérkar főnökévé.

A Nisi-Nisi című lap rámutat arra, hogy a tengelyhatalmak magatartása — Szovjetország irántiban teljesen azonos Japán magatartásával. Ezt Moszk-va is jólesően tudomásul vette. A japán lap szerint lehetséges, hogy az olasz-orosz barátsági egyezményről párhuzamosan japán-orosz megegyezés jön létre.

A Jomiuri Simbun a birmai út esete-les megnyitására céloz, amelyen az an-golok támogatást nyújthatnának Csang-kaiszeknek. Ha Nagybritannia ezt az utat ismét megnyitja, akkor Japán minden akadályt elhárítana, amely még hátrál-tatja az új keletázsiai rend megteremté-sét.

Ugyancsak Tokióból jelentik, hogy a japán sajtóegyesület elnöke táviratot in-tézett Roy Howardhoz, a neves amerikai kiadóhoz és felszólítja őt, kövessen el mindent az amerikai közvélemény köré-ben, hogy a két ország között a válság elkerülhető legyen. Ha az Egyesült Álla-mok nem hagyják fel a Pearl Harbo, a Guam és a Midway szigetek megerősíté-sével és ha nem állítják vissza a rendes kereskedelmi kapcsolatot Japánnal, ak-kor a közeljövőben elkerülhetetlenné vá-lík a viszály Amerika és Japán között.

A Reuter-iroda diplomáciai tudósítójá-nak véleménye szerint az angol-japán vi-szony nagyon feszült és nincs kizárva, hogy a diplomáciai kapcsolatok teljes megszakításához vezet.

MAGYARORSZAG FINN KÖVETÉ FELMENTETTEK ÉSZT ÉS LENGVEL-ORSZÁG KÉPVISELETE ALÓL

Budapest, október 3. (MTI.) A kor-mányzó a külügyminiszter előterjeszté-sére Borosháty Khul Lajos rendkívüli követ és meghatalmazott miniszteri cím-mel és miniszteri tanácsosi jelleggel fel-ruházott miniszteri o. tanácsost a helsin-ki m. kir. követség vezetőjét Észtország-ban és Lengyelországban és Litvániában való képviselőkkel követségi minőségben történt megbízatás alól felmentette.

SZABALYOZZAK A KENDER ÉS LEN ÁRÁT

Budapest, október 3. Az árelenőrzés or-szágos kormánybiztosa megállapította az 1940. évjáratú tilolt kender és kender-kóc, tilolt len és lenkóc, valamint kaszált és csépelet és maglen-szalma, az ebből ké-szült ázatlan lenkóc és törtetlen szalma árát. Az erre vonatkozó rendelet a Buda-pesti Közlöny pénteki számában jelenik meg. (MTI.)

Vígyszínház mozgó

A legizgalmasabb és legmegrá-zóbb repülőfilm:

Tűzkeresztén

A német légierő hősi teljesí-tménye a lengyelországi hadjá-ratban!

A lengyel összeomlás!

Varsó bombázása és esete!

Véres harcok a Westerplatten stb.

Debrecenben ma először!

A képviselőház egyhangu lelkesedéssel elfogadta a visszacsatolási törvényjavaslatot

Gróf Teleki Pál miniszterelnök nagy beszédben ismertette a visszavétel történelmi folyamatát, Magyarországnak a hármasszövetséghez való barátságát és az erdélyi lelket

A magyar képviselőház csütörtökön délelőtti ülésén lélekemelő ünnepi ülést tartott, amely a magyar nemzet történetének örökidőre nagyjelentőségű napja maradt. Az ország miniszterelnöke ezen a délelőtti ülésen jelentette be a parlamentben Erdély északi és keleti részének a Szent Koronához való visszatérését.

Húsz esztendőn át nem volt a magyar parlamentben olyan ülés, amelyen szóval, vagy lélekben, titkon meg ne emlékeztek volna az elszakított országrészekről. Nincsen ebben a hazában olyan iskola, ahol naponként fel ne hangzott volna tanítvány és tanító ajkán „Hiszek Magyarországot feltámasztásában”. A magyar parlament, a magyar kormány ennek a hitnek a valóra váltásáért dolgozott húsz éven át, ezért hozta kulturális, gazdasági, szociális reformjait, hogy minden tekintetben megerősítse, fejlessze, gazdagítsa a kis megcsontított nemzetet, hogy az új honfoglalásnál ezeket a javakat árasztassa a hazatértekre is. És vajon nem ezért hozta a parlament azokat a hon-

védelmi törvényeket, amelyek az erősödő lelket és testet acélos akarattal, elszánt-sággal töltötték meg, s azok a honvédelmi reformok segítettek elő jó részben a magyar honvédség világraszóló diadalát is.

Múltán ünnepelt hát szívvel lélekkel a csütörtöki parlament, hiszen az elért eredmény a parlament bölcsességét, előre-látását és alkotásainak helyességét igazolta.

Negyedtízennyolc kezdődött a képviselőház történelmi jelentőségű ülése. Napirenden a román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országrészek a magyar Szent Koronához való visszacsatolásáról, valamint a keresztény egyházfelekezetek egyháznagyjainak és képviselőinek felsőházi tagságáról szóló javaslat szerepelt.

Az ülés megnyitása után Tasnádi Nagy András elnök javasolta, hogy a két törvényjavaslat vitáját egyesítsék, mert azok tartalmilag összetartoznak.

Dr. Benkő Géza az erdélyi lélekről

A Ház egyhangúlag elfogadta az indítványt.

Benkő Géza előadó ismertette a román uralom alól felszabadult területek visszacsatolásáról szóló törvényjavaslatot.

— Ünnepi ülés tartására sereglettünk össze — mondotta. — Gazdag ajándék részünkre, hogy a nyári szünet után első törvényjavaslatként éppen az előttünk fekvő javaslatot tárgyalhatjuk. A trianoni békeparancs egy tollvonásával elrabolt országrészek közül,

Isten segítségével, két év óta immár a harmadik országrész visszavételéről számolhatunk be.

Bár a jó édesanya előtt minden gyermeknek visszatérése egyformán kedves, mégis a nemzeti öröm és boldogság talán egy alkalommal sem nyilvánult meg olyan kitörő lelkesedésben, mint most, a keleti országrészek visszatérése alkalmából. Visszatért több mint egymillió magyar, több mint 550.000 székely, akik 22 évig a legújabb kor történelmében példátlanul

álló testi és lelki szenvedés és megaláztatás után, anyagi javaiktól megfosztva, szellemi kínoktól kimerítve, de a szenvedések tüzeiben megacélozva, töretlen magyar lélekkel tértek vissza a haza keblére.

— Az erdélyi lélek a legfőbb kincs, amellyel gazdagodtunk.

Szálljon gondolatunk országgyarapító kormányzó urunk felé.

aki a szegedi gondolat világító csillag-képét követte és ébren tartotta bennünk a hitet és a nemzeti erők összefogását megvalósítva, minket a mai nemzeti örömhöz hozzájuttatott.

Az előadó e szavainál a képviselők felálltak és lelkesen ünnepelték a kormányzót.

Ezután Mezey Lajos előadó a keresztény vallásfelekezetek egyháznagyjainak és képviselőinek felsőházi tagságáról szóló javaslatot ismertette. Rövid beszéde után Tasnádi Nagy András elnök a vitát lezárta.

Gróf Teleki Pál nagy beszéde

Gróf Teleki Pál miniszterelnök állott fél után szólásra és a következőket mondotta:

— Tisztelt Ház! Történelmet vagyok hivatva törvénybe iktatni. Múlt emberek, múlt pártok vagyunk a nemzet életében, de egyek vagyunk a magyar történelemben. Nekem jutott a pártközi konferencia megtisztelő határozatából az a szép, méltóságos feladat, hogy a magyar képviselőházban képviseljem az összes pártokat s így az egész magyar országgyűlés képviselőházának nevében én üdvözlöm először a visszatérő erdélyi és keletmagyarországi részek népét, földjét, levegőjét, lelkét. A történelem egy folyamat, amelynek az események mérföldkövei és amelyek három tényezője van. Az első a természetes folyamat, amelyben törzsek, törzsekből, cselekvés cselekvésből, eszme eszmékből keletkezik és fakad. Másodszor a lelki, népi erők, amelyek formát, jelleget adtak e folyamatnak. Harmadszor a történelmi egyéniségek, akik a népek, dolgok legjavát testesítik meg, személyiségükben.

— A mai időkben is látjuk ezt a három tényezőt ahhoz az eredményhez vezetni, amelyet most törvénybe iktatunk. Természetes volt a pártkörnyéki békék esztelenisége. Erre az eszteleniségre bekövetkezett a reakció és a változás, mert nem

keresték a történelmi természetes folyamatoknak értelmes megoldását.

A másik a népi erő, a magyar nemzet népének ereje, amely legmélyebb esztettségéből 22 esztendő alatt regenerálódni tudott oda, önbizalmában, erényében, cselekvésében, ahol ma vagyunk.

Különösen ki kell emelnem Erdély népének erejét, önbizalmát, öntudatát és hivatástudását, amellyel fenntartotta azt a gondolatot, amely Erdélyt visszahozta.

A Kormányzó ünneplése

— Végül a történelmi egyéniségek: Horthy Miklós kormányzó (a képviselők felállva lelkesen éltették a Kormányzót), aki az első perctől kezdve, amikor Szegeden megjelent, soha egy pillanatra bizalmát, hitét a magyar nemzet felvirágozásában nem veszítette el. Ezzel a hittel el-töltött bennünket és vezetett bennünket oda, ahol ma vagyunk és vezetni fog továbbra is.

— A másik két nagy történelmi egyéniség. Hitler kancellár és Mussolini (Lelkes éljen és taps a Ház minden oldalán), akik Európának elvesztett világ-uralmi és óceánuralmi helyébe egy új keretet kovácsoltak, amely keret új szeretetet és új erőt adott és ebben a keret-

ben felismerték azt az erőt, amely a magyar helyén, nagyságához mértén Magyarországnak jutott.

— Új világegyensúlyra való törekvés ez, annak a világegyensúlynak megoldása után, amely az európai hegemonia XIX. századbeli egyensúlya volt.

ságához képest méltó áhítattal. Erdélyben néprajzi határt vonni nem lehet. Népei egymásra vannak utalva. A sorsközösség összefűzi őket és ez a sorsközösség, annak érzete magyarázza azt a magatartást, amelyről mindenki meggyőződhetett, aki a bécs döntés után a mond-vacsinnált határokat átlépte.

— A megbocsátás, a 22 év minden szenvedését feledő magatartás szellemét látuk mindnyájan, akik a felszabadult területeken végigjártunk minden rendű, rangú, pártú és felfogású embernél.

— A huszonkét éves multnak mint epizódnak kell szerepelnie. Így fogadják a nemzet és fogadják a visszatért terület né-

Divatos

női és férfi szövetek kosztümre, kabátira szép őszi színekben.

Matlassé, bébi- és ruhaflanelék nagyválasztékban olcsó árakon

Kontsek Divatházában.

— Ennek részei azok a történetek, melyeket szemünk előtt látunk leperegni, amelyeket világsemményekként látunk, melyek gyors egymásutání meglegyetésként, szenzációként hatnak, pedig nem azok.

A miniszterelnök ezután megemlékezett az olasz-japán-német egyezményről, mely-lyel szemben Magyarország nem késlekedett érzelmeit és pozitív beállítottságát hadaléktalanul közölni.

A bécsi döntésről

— A bécsi döntés — folytatta —, a történelem folyamatának része. Mint ilyen kell megfogunk, meglátnunk. Ez a döntés nemcsak az egyetemes európai és tengelyerdekek, de a területi revízió kívül is és azon túlmenően messzemenő magyar érdekeket is szolgál és védelmez. Nevezetesen a középkelet-európai békés egyensúly közös német-olasz-magyar, különösen ma olyan fontos érdekét szolgálja.

— Végeredményben a visszatérés három tényezőnek köszönhető. Először a tengelyhatalmak barátságának, akik magukra vállalták a döntés háládatlan feladatát. Ezért igaz barátság, hála jár részünkről. (Ugy van! Ugy van! a Ház minden oldalán.)

— Másodszor a magyar nemzet munkájának, áldozatkészségének, hadserege felépítésének és anyagi ereje fokozásának. Azt hiszem, kevesen realizálják azt, hogy a nemzet fiainak csendes előkészülete, vártán állása minő tényezői voltak annak az eredménynek, barátaink részéről való megbecsülésünknek, amelyet elértünk.

Ezért hála illeti magát a nemzetet, hála illeti a hadseregünket. (Nagy éljen és taps a Ház minden oldalán.)

— Utoljára emlitem, de legfőképpen Erdély és Kelet-Magyarország magyarságának kitartását (taps és éljen). Erdély és Partium visszatért. Összetörve jöttünk, megfogytukva szellemi felkészültségünkben, ha távolról sem képességeinkben. — de lélekben erősen. Hálaadással ölelheti keblére az egész magyar nemzet Erdély és Partium visszatért részét is. Elsősorban magyarságával, de azokkal is, akik ott velük együtt éltek évszázadokig, élnek ma és remélem fognak élni továbbra is.

— Minden munkáért, amit a magyar nemzet, annak minden tagja és a parlament minden tagja kifejtett, azok is, akik ma itt ülnek, azok is, akik azelőtt itt ültek, nagy jutalom, óriási jutalom a visszatérés. Fogadjuk ezt a jutalmat nagy-

pe és talán az ottmaradtok is az Erdélyt kettévágó kötet.

Akik odaát maradtak

— Örömrömben se feledjük a túlmaradt magyarokat. (Ugy van! Ugy van! a Ház minden oldalán.)

— Örömrömben feleltünk, immár sorsuk a mi hivatásunk. Amint hivatásunk Erdély nem magyar nemzetiségeinek sorsa, a százköze, akiket kisebbségi sorsban erősen összekapcsolódott az erdélyi magyarság, akiket hosszú évszázadokon keresztül együtt éltünk.

Ezután Teleki Pál miniszterelnök így folytatta:

— A második javaslatról csak annyit, hogy az az elsőnek folytatása. Egyelőre csak azokat az egyháznagyokat hívja be a magyar felsőházba, akik Erdély történelmi egyházait képviselik.

— Ez a gondoskodás tölt el bennünket, ezt vallottuk, bizonyára sokan megerősödve hoztuk magunkkal haza, akik Erdély és Partium földjét jártuk. Erdély századokon át a magyar függetlenség, szabadság hordozója volt. Az erdélyi lélek megerősödött a 22 éves rabigában és már a felszabadulás első percében teljes erejével ott állt készen a magyar hivatásra. Ezt hozta, ezt jelenti Erdély.

Az egyházak szerepe

— Ez minden anyagi, de minden szellemi értéknek is nagyobb érték a maga immanens tartalmával. Történelmi egyházaink a szabadságban és az elnyomtatásban is a legerősebb várai a magyarságnak és maga az erdélyi nép a hordozója ennek a lelkeségnek. Nagy érték ez mindenkor, különösen nagy érték ez ma, egy új helyzetben levő, új formát felvevő Európa kifejlesztésében részt venni akaró és résztvevő Magyarország számára.

— A ránk váró nagy munka hajnalán így üdvözlö, így értékeli s így öleli keblére Erdélyt és a Partiumot a magyar haza és a magyar nemzet. (Nagy taps minden oldalán, a képviselők felállva ünneplik a miniszterelnököt. Csak a nyilasok maradnak ülve a helyükön, és tüntetőleg Erdélyt éltetik.)

Tasnádi Nagy András elnök ezután megállapítja, hogy a házszabályok értelmében külön kell határozni mind a két javaslat fölött. Miután a javaslatokat a Ház egyhangúlag elfogadta általánosságban, előbb a közjogi és a pénzügyi bizottság elé kell terjeszteni azokat részletes

Telefon: 24-71.

HUNGARIA filmszínház

Telefon: 24-71.

Ma először az izgalmas, bravúros kalandorfilm:

„Z” A FEKETE LOVAS II. RÉSZÉ

„Z” A korbácsos ember

CSAK FELNÖTTEKNEK!

Előadások: d. u. 5, 7, 9 órákor!

Világhíradó!

letárgyalás céljából, az elnök ezért a Ház ülését felténkenként egy órára felfüggesztette.

Szünet alatt ültek össze a bizottságok és letárgyalták részleteiben az erdélyi javaslatokat.

Félegykor újból megnyitották az ülést. Benkő Géza előadó bejelentette a közjogi és a pénzügyi bizottság jelentését a román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országok részéről szóló javaslatról.

Mezey Lajos mint a közjogi bizottság előadója tett jelentést a keresztény vallásfelekezetek egyháznagyjainak és képviselőinek felsőházi tagságára vonatkozó javaslatról.

A Ház mindkét javaslatra kimondta a sürgősséget.

Holnap 11 órákor részleteiben is letárgyalja a Ház a két törvényjavaslatot. Az ülés félegykor ért véget.

Október végén javító vizsgát tehetnek a románok által megbuktatott diákok

Kolozsvár, október 3. Mindazok, akik 1939–40. tanév végén a visszacsatolt területen tett érettségi vizsgákon megbuktak, október második felében javítóvizsgát tehetnek. A vizsgáztató bizottság székhelyét későbbi időpontban közli. A vizsgát a magyar érettségi szabály szerint kell letenni. (MTL)

Budapest, október 3. (MTL) A kultuszminisztérium felhívja mindazokat a visszacsatolt keleti és erdélyi országokból származó ifjakat, akik az 1940–41. tanév első felében tanulmányaikat Budapesten a József Nádor műszaki és gazdaságtudományegyetem, műegyetem, — (mérnöki, építészeti, gépész, vegyész-mérnöki, mezőgazdasági és állatorvosi osztályán), Sopronban a bányá, kohó és erdőmérnöki karon, továbbá a budapesti Testnevelési Főiskolán, a Képzőművészeti Főiskolán óhajtják folytatni, illetve megkezdeni, hogy saját érdekében lehetőleg mielőbb jelentkezzenek személyesen az illetékes dékán (főiskolai) hivatalban, mivel az előadások már október 7-én megkezdődnek.

A Filléregylet Erdélyért

Felszabadult erdélyi testvéreink töltött káposztával, kürtös kaláccsal és borral fogadták bevonuló délceg vitézeinket. E mögött a bőkezű fogadás mögött nem a jólét, hanem a siralmas szegénység ellenére is boldogan áldozó hazaszeretet áll. Sokan az utolsó fillérüket adták oda boldogan a szabadtér megvendégelésére, akik arra nem is számítottak. Ezeknek a nagy-nagy szegénységükben is áldozni bíró, igaz magyar testvéreinknek a megsegítésére megindult „erdélyi mozgalom”-ba bekapcsolódott a Török Bálintné Filléregylet is. Serény női kezük süttették egész nap a „kürtös kalácsot”, ezt a jellegzetes erdélyi süteményt izzó parázs fölött forgatott, e célra készült hengeren. Ezek az erdélyi kalácsok mosolyogtak a vasutasok „Szárnyaske-rek” egyesületének díszes nagytermében, a magyar himnusz abrosszal terített hosszú asztalokon, a párolgó kávé mellett. Tegnap este 5 órákor Debrecen hőlgyművelőszádjának a színe-java ott volt csaknem teljes számban ezen az erdélyi összejövetelen. Ott láttuk a katolikus és református egyházi és a többi hazafias nőegylet vezetőségét is. Özv. dr. Münich Aurélné elnök és dr. Horvay Róbertné ügyv. elnök fogadta a vendégeket a nőegylet fáradhatatlan vezetőségével. Az összejövetelen dr. Gyulai Zoltánné, az egykori kolozsvári lelkipásztor leánya emlékeztet meg személyes élmények alapján az erdélyi népszokásokról, a kalotaszegi és székelyföldi pompás magyar nép életéről. Nagy szeretet sugárzott minden szavából Erdély népe iránt s a hallgatóság lelkeiből is hasonló, meleg érzés sugárzott a megkínzott, felszabadult testvéreink felé. Nagy József c. polg. iskolai igazgató, nőegyleti jegyző Erdély nagy költőjének, Reményik Sándornak, költői nevének „Végvári”-nak több, pompás költeményt olvasta fel az erdélyi természet szépségeiről nagy tetszés mellett. A kitünően sikerült, lelkes összejövetel anyagi bevétele útra kel majd Erdélyország felé és szeretetajándékká válik, melyet szív küld a szívnak. — Más haszna is volt a kedves összejövetelnek: meleg, igaz érzéseket ébresztett Kalotaszeg és Székelyföld testvéreink iránt s még közelebb hozta Erdélyt Debrecenhez.

Az ősi református tanárképzés NEM SZENVED CSORBÁT a Tisza István tudományegyetemen

Lossonczy István főispán ismertette a TESz küldöttsége előtt az egyetemi törvényjavaslat Debrecenre vonatkozó intézkedéseit

Részletesen beszámoltunk legutóbb a Társadalmi Egyesületek Szövetségének debreceni értekezletéről, amelyen a kolozsvári egyetem újjászervezése kapcsán a debreceni Tisza István tudományegyetem természettudományi és matematikai tanszékeinek Szegedre való áthelyezését vitatták meg. A TESz értekezletén — mint ismeretes — a Kormányzó Úrhoz felirat intézését határozták el és a felirat másolatát támogatás végett Lossonczy István főispánhoz is el kívánták juttatni. A Társadalmi Egyesületek Szövetségének küldöttsége csütörtökön délután jelent meg Lossonczy István főispán előtt és a küldöttségben részt vett vitéz Berényi István, vitéz dr. Bessenyei Lajos, Lépecs Győző és Sass Béláné.

Vitéz dr. Bessenyei Lajos, mint a küldöttség szóoka, ismertette a főispán előtt a debreceni társadalmi egyesületek szövetségének állásfoglalását a felmerült egyetemi ügyekkel kapcsolatban és átnyújtotta a Kormányzó Úrhoz intézett felirat másolatát.

Lossonczy István főispán válaszul az elhangzottakra, részletes felvilágosítással szolgált az illusztris küldöttségnek a törvényjavaslat rendelkezéseiről. A törvényjavaslatot és annak indoklását ugyanis a vallás- és közoktatásügyi miniszter már megküldte a város főispánjának s ennek nyomán a főispán mindegyiküknek a javaslat harmadik paragrafusának első bekezdésére utalt, amely szerint „a magyar királyi Tisza István tudományegyetem bölcsészeti, nyelv- és történelemtudományi karán, a természettudományi és matematikai tanszékek működését az 1940/41. tanévtől kezdve a további törvényes intézkedésig szüneteltetni kell.” Hansúlyozta egyúttal, hogy a törvényjavaslat értelmében „a magyar királyi Tisza István tudományegyetemen továbbra is gond-

doskodni kell valamennyi tudományszakra kiterjedő középiskolai tanárképzésről.”

A főispán ismertetéséből értesültek elsőnek a TESz küldöttség tagjai a törvényjavaslat indoklásának Debrecenre vonatkozó megállapításairól, amely a kormány elhatározásának indokait a következőkben foglalja össze:

„A Magyar Királyi Tisza István tudományegyetem bölcsészeti, nyelv- és történettudományi karán működött természettudományi és matematikai tanszékek felállításának idején azt a célt szolgált, hogy ezek a tanszékek pótolják az eredetileg tervbe vett ötödik kar megszerzését. Minthogy azonban ennek az ötödik karnak a felállítására az új egyetem alapítása folytán egyelőre szükség nincsen, a felállítandó kar pótlására szolgáló tanszékek működését is ideiglenesen meg kell szüntetni.

„A természettudományi és matematikai tanszékek működésének ideiglenes szünetelése azonban a nagyműltű középiskolai tanárképzést ezen a tudományegyetemen nem fogja korlátozni.”

Erre biztosítékot nyújt a törvényjavaslat rendelkezése is.

Végezetül Lossonczy István főispán különösen arra hívta fel a küldöttség tagjainak figyelmét, hogy az olyan értékes nagy múlttal rendelkező ősi református tanárképzés — a törvényjavaslat rendelkezése értelmében — nemcsak, hogy csorbát nem fog szenvedni, hanem minden biztosíték meg van arra, hogy a kor követelményeinek megfelelően tovább fejlesszessék. Ennek az értékes eredménynek a kihasználása a legfontosabb Debrecen szempontjából és ez érinti legközelebről Debrecen pedagógiai érdekeit és az egyetemi tanárképzés jövőjét.

A főispán ezután még hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

Törökország fel akarja támasztani a revízióellenes Balkán szövetséget

Berlin, október 3. (MTI) A Frankfurter Zeitung jelent Budapesti: Az utóbbi napokban néhány balkán fővárosban újból emlegették a Balkán-szövetséget. Okot szolgáltat erre egyrészt a román külügyminiszter nyilatkozata, mely szerint Románia valamennyi regnicolaris szerződését megszüntetnie kell tekinteni, amivel Romániának a Balkán-szövetségből való kilépése gyakorlatilag megtörtént, másrészt pedig az utóbbi napokban török és görög forrásokra hivatkozva híresztelték, hogy októberben állítólag a Balkán-szövetség gazdasági tanácsa megbeszélésre ül össze.

Belgrádi mértékadó politikai körökben a tervezett gazdasági megbeszélésről kap-

csolatosan kijelentik, hogy a Balkán-szövetségről a valóságban már nem lehet szó.

A Deutsche Allgemeine Zeitung ezzel kapcsolatban többek között így ír: Bulgáriában nagy meglepéssel veszik tudomásul Romániának a Balkán-szövetségből való kilépését. A bolgár lapok ironikus hangon emlékeznek meg a Balkán-szövetségről és hangsúlyozzák, hogy az alapításnak célja Bulgária bekerítése és revíziós törekvéseinek eltanácsolása volt. Csodálkozni kell azonban azon, hogy Törökország még mindig a Balkán-szövetség felállításához ragaszkodik, sőt egy új szövetség megalapítását ajánlja.

Több mint kétszáz értékes nyereménytárgyat SORSOLNAK KI az Erdélyért gyűjtő akció javára

Két nappal ezelőtt hírt adtunk már arról, hogy a debreceni nőegyesületek milyen spontán lelkesedéssel kapcsolódnak bele az Erdélyért megindult nagyszabású segítő munkába. A múlt hetekben megalakult „Erdélyért” gyűjtő bizottság fennhatósága alatt és keretében Lossonczy Istvánnal, a MANSz. pártatlan lelkesedéssel és nemes szívű elnöknőjével az élen most a város összes nőegyesületei közös összefogással együttesen igyekeznek minél szebbet, minél jobbat alkotni, hogy ezzel is segítsék a nemes célt, a hazatérő magyar testvérek hathatós felsegítését.

Az elmúlt tavasszal a debreceni magyar asszonyok rendkívüli sikertű tárgysorsjátékot rendeztek, amelynek több ezer

pengős bevételét juttatták el az árvíz által sújtott magyarokhoz.

Most is kedvező eszközül kínálkozott a tárgysorsjáték megrendezése a segítő készségben és ezért az „Erdélyért” debreceni gyűjtőbizottsága elhatározta, hogy egy méreteiben még nagyobb tárgysorsjáték versenyt rendez, mint amilyen a múlt alkalommal volt. Ennek érdekében csütörtökön délután Lossonczy Istvánné a főispán felesége, aki az egész mozgalmat irányítja és lelkesíti, összehívta a MANSz. otthonba a társadalmi nőegyesületek vezető tagjait, akiket tájékoztatót a megindult mozgalmról. Az összejövetelen ott voltak szinte kivétel nélkül a minden szempárt és nemes ügyért lelkesedő áraszonyok, akik igazi magyar asz-

zonyhoz méltó átérzéssel tetik maguké a főispánné s szűkebb körű munkatársainak nemes elgondolását. Ez a csütörtök délután összeült nagybizottság aztán elhatározta, hogy a tárgysorsjátékot november 10-én rendez meg, vagyis ekkor lesz az ünnepélyes sorsjegyhúzás. Most összesen 10 ezer darab sorsjegy lesz, nem pedig húsz ezer, mint a múltban. A nyereménytárgyak száma azonban most több lesz, mert már 220 nyeremény tárgyat szereztek be, vagy kaptak felajánlás képpen a debreceni kereskedőktől a rendezők. A nyerési valószínűség tehát igen kedvező. A sorsjegyeket már ezen a héten vagy a jövő hét első napjaiban ki is osztják a rendező hölgyek között és kibocsájtják az árusító helyekre is.

A már beszerzett tárgyak között igen sok értékes tárgy van, másrésze viszont szép és hasznos. A kerékpárok, a rádió és konyha edények most sem fognak hiányozni a nyeremény tárgyak közül.

Hogy a debreceni kereskedők is megnyíró megértik a nemes szándékot, mutatja az, hogy máris többen ajánlottak fel értékes jutalom tárgyakat a sorsjátékhoz. Sokan vannak azonban, akik még nem tették meg ajánlataikat, akikhez most kéri és buzdító szóval fordul az Erdélyért debreceni gyűjtőbizottság.

Mint értesülünk, a bizottság nemcsak a tárgysorsjátékkal, hanem egy november közepe táján rendezendő díszünnepélyvel is igyekszik az erdélyi magyarság segítségére lenni. Ezt az előadást a Csokonai Színházban az összes nőegyesületek bevonásával rendezik. Ennek részletei azonban még nem kerültek nyilvánosságra.

AZ ERDÉLYI MAGYAR EGYHÁZAK VEZETŐI TISZTELEGTEK A KULTUSZMINISZTER ELŐTT

Budapest, október 3. (MTI) Hóman Bálint kultuszminiszter csütörtökön délután fogadta az erdélyi magyar egyházak vezetőit. A megjelentekkel a közoktatásügyi miniszter, Fáy István államtitár és a közoktatásügyi főosztályok és ügyosztályok vezetői jelenlétében hosszas megbeszélést folytatott az október 15-én kezdődő iskolai évvel kapcsolatos szükségesnek mutatkozó átmeneti intézkedésekről és azokról a kérdésekről, amelyek a miniszter október 6. és 8-ra tervezett erdélyi útja alkalmából a Kolozsvárott összehívott közoktatásügyi bizottság ülésén kerülnék tárgyalásra.

Harminc futó viszi Debrecen és a debreceni atléták testvéri üdvözlét Nagyváradra

Az aradi vértanúk napján, október 6-án reggel félhétkor indul a debreceni volt hármas honvédek emlékművétől 30 fiatal atléta, hogy elvigye a felszabadult Nagyváradra Debrecen testvéri üdvözlét egy kék-sárga selyemzászló és egy halálkorszerű képeben. A cél Nagy Sándor honvéd tábornok emléktáblája lesz. Ezt a táblát húsz évig rejtgettek hű erdélyi testvéreink a románok elől. A felszabadulás után azonban órák alatt visszakerült régi helyére, mint a húsz évig szívek mélyén őrzött láng első fellobbanásának jelképe.

Futóink, akik között képviseltetik magukat a gimnáziumok, egyetem, katonaság, leventék, a 75 kilométeres távot 5 óra alatt fogják megfutni, még pedig olyan módon, hogy egy-egy ember 5 alkalommal fog 500—500 métert futni.

Az emléktáblánál Zöld József Debrecen város helyettes polgármestere fogja köszönteni a váradiaikat, majd a debreceni atléták nevében vitéz Hadházy Dezső fog beszélni.

Megvan a reményünk, hogy a jövőben szoros sport kapcsolat fog a két város között kifejlődni, aminek első jele lesz az október 6-i staféta-futás is.

A csonka biharérmelléki református egyházmegye csütörtökön tartotta utolsó közgyűlését a kiegészülés előtt

Dr. Nadányi János alispán főgondnok és Molnár Vince esperes köszöntötték az egyházmegye felszabadult reformátusságát

A biharérmelléki református egyházmegye lelkészei és egyházi vezetői csütörtökön délelőtt tartották évi rendes közgyűlésüket Debrecenben az egyház tanácstermében. Közel negyvenen gyűltek egybe a tanácskozássra, amelyen Molnár Vince esperes és dr. Nadányi János biharérmelléki alispán egyházmegyei főgondnok elnökölt.

A közös ének után Molnár Vince esperes mondott buzgó imát, amelyben hálát adott Istennek azért, hogy a magyar reformátusság húsz esztendő óta immár a magyar református anyaszentegyházhoz tartozó vidékeket is, amelyek olyan drágák a magyar reformátusságnak.

Dr. Nadányi János alispán, főgondnok mondott ezután megnyitó beszédet, amelyben ékes szavakkal mondott hálát Istennek, hogy a magyar református Siont megerősítette. És hálát adott azért, hogy a lét és nem lét pillanatában Isten a hitestvérünk, Horthy Miklós kormányzó személyében olyan férfiút állított a nemzet élére, aki a hadviselésben elszántnak és vitéznek bizonyult, az ország kormányzásában bölcsnek és előrelátónak. Ezután melegen köszöntötte a főgondnok a kormány vezetőit is. Hittestvéri szeretettel köszöntötte a visszatért érmelléki egyházközösségeket, annak híveit, s ígérjük, — mondotta —, mindent elkövetünk, hogy könnyeiket felszársítsuk és elfelejtessük velük a múlt fájó emlékeit.

Vázolta a továbbiakban azt a nagyjelentőségű munkát, amelyet az erdélyi magyar reformátusság kifejtett az erdélyi magyarság összetartására és fennmaradásáért.

— Fel kell figyelniük arra is — mondotta —, hogy az erdélyi magyarságot az egyház, a templom és az iskola tartotta össze, s közben leomlottak a társadalmi válaszfalak. A világ újjáalakulásában nekünk is meg kell találnunk a helyünket, meg kell örizniük faji és nemzeti kincsünket, nemzeti önállóságunkat. Most kétszeresen fontos a Szentírás buzgón és igazán hirdetni. Mi tudjuk, hogy min-

den viharfelhő közül kristálytisztán kiragogy Krisztus szeretete.

Végezetül örömmel jelentette be az elnök, hogy az érmelléki egyházmegye rövidesen kiegészül, mert visszatérnek az eddig rabságban élt egyházközösségek. Ez a mostani ülése már utolsó volt a csonka egyházmegyének.

A főgondnok megnyitó beszéde után az esperes indítványára az egyházmegye távirati úton köszöntötte a felszabadult csonka egyházmegyék vezetőit.

A tárgysorozat megkezdése után Radó József nagylétei lelkész, egyházmegyei főjegyző bejelentette, hogy időközben két új tisztségre választott új tagot az egyházmegye, és pedig ifju Molnár Vincét jegyzővé, Hegedűs Kálmán nagykeréki lelkészt egyházmegyei ügyész betegségére tekintettel lemondott tisztségéről, s a közgyűlés úgy határozott, hogy a tisztséget nem is tölti be egyelőre s a második ügyész látja el ezt a szolgálatot is.

Az ezután ismertetett esperesi jelentésben Molnár Vince esperes ugyancsak megemlékezett a nemzeti gyarapodásáról és erősödéséről, majd az amerikai magyar református egyházak ötven éves fennállásáról. Kegyelettel parentálta el az esperesi jelentés dr. Csikesz Sándor egyetemi professzort, Görömbey Péter nagykeréki lelkészt és Mészáros Ferenc biharérmelléki tanítót, akik nagy érdemeket szereztek nemcsak az egyházmegyének, hanem az egyetemes református egyház életében. A gyűlés további részében adminisztratív jellegű ügyeket, több időszaki választást és jelentést tárgyalt le a közgyűlés, amely délelőtt tizenkét óra tájban ért véget. Délután az egyházmegyei bíróság tartott ülést.

Elmulatta a rábizott 600 pengőt

A debreceni törvényszék négyhónapi fogházra ítélte

A debreceni törvényszék alaposan elvette a kedvét Klein Herman újfelhértől kereskedőnek, aki éppen mulatozása miatt került a bíróság elé. Pár hónappal ezelőtt ugyanis Selmanovits Lipót újfelhértől lakos azzal bízta meg Klein Hermant, hogy jöjjön be Debrecenbe és vegyen fel itt Selmanovits részére egy 590 pengős követelést.

Klein el is járt a rábizott ügyben, fel is vette szépen a pénzt, azonban nem nagyon igyekezett hazafelé a pénzzel, hanem beült az egyik mulatóba, majd onnan

a másik és harmadik korcsmába, közben férfi és nő ismerősei is csatlakoztak hozzá, akiket etetett, itatott, egyszerűen nagy mulatozást rendezett Klein Herman, mindaddig, amíg egy fillér is volt a zsebében. Mikor semmi sem maradt csak a vasúti költség, akkor hazament. Selmanovits azonban nem vette ilyen kedélyesen az ügyet és feljelentette Kleint. Így került Klein Herman a debreceni törvényszék elé, amely sikkasztásért négy hónapi fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

1395 tanulója volt az 1939-40. iskolai évben a debreceni fiu- és nőiipariskolának

Debrecen város ipariskoláinak most megjelent 1939-40. évi értesítője érdekes adatokat tartalmaz az iskolák életéből. Az értesítő Szőőr József igazgató összeállításában az első részben széleskörű áttekintést ad a városi ipariskolák szervezéséről. A tanári testület társadalmi munkásságáról, továbbá az ifjúság munkájáról kapunk vázlatos ismertetést a második részben. Kitérnek az értesítőből, hogy milyen értékes és maradandó munkát végzett a két önképzőkör vezetője, dr. Gulyás Pál, illetve Kubányi Jánosné. Az iskola egész évben nagy gondot fordított a vallásnevelésre, továbbá a hazafias érzület ápolására. Beiktatást nyertek a cserkészek munkájába is. A csapat — mint kitérnek — 1939. év nyarán Munkács mellett táborozott. Ezután a statisztikai adatok következnek és részletes névsor mutatja annak a 117 növendéknek a névsorát, akik szorgalmas munkájukért és példás magaviseletükért jutalomban részesültek. A statisztikai adatokból azt is megtud-

juk, hogy 963 fiútanone és 432 női tanone 57, illetve 13 szakmában igyekezett a szakismereteket elsajátítani. Feltűnően kedvező a fiútanoncok előmenetele. Közülük 130 végzett jeles eredménnyel.

A következő fejezetben a nőiipariskola életébe kapunk bepillantást. Itt a „Lőrinczy Zsuzsanna” önképzőkör nagy sikerű ünnepélyeiről is találunk beszámolót. Ezt követi az iskolai műhely felszereléséről nyújtott kimutatás. Megtudjuk, hogy ezeket az ezret meghaladó felszerelési tárgyakat a növendékek saját kezük munkájával készítették. A tanulók névsorából, melyek mellett ott találhatjuk az elért előmeneteli és magaviseleti osztályzatokat is, kitérnek, hogy a növendékek nagyon szép eredményt értek el. Igen sok közöttük a jeles, de nagy a jórendűek száma is. Elégészes rendű növendéket alig találunk a névsorban. Ez az elért kimutatás bizonyítja, hogy a tanulók mennyire átérezték azt a nagy hivatást, mely rájuk hárul a mai

időkkel és átérezték azt a hivatást is, mely az iskolára hárul, hogy a hazának derék dolgozókat neveljen. Nem gátolni igyekeztek a kiváló pedagógusok munkáját, hanem mindenben megértették törekvéseiket és igyekeztek segítségükre lenni szorgalmas munkájukkal. A tanonciskola nagy és nemes hivatást teljesít ma. A kor követelménye hívta életre és hivatott arra, hogy olyan dolgozó generációt adjon hazánknak, melyet bárhová állítson is a sors szeszélye, megállja a helyét. — Ma örségváltás van. A magyarságnak bele kell kapcsolódnia ebbe az örségváltásba. Ma kultúrigény is van, s rá kell nevelni az ifjakat. Ezt a célt szolgálja a városi ipariskola. Nem hagyja magukra a dolgozó fiatalokat, hanem összegyűjti őket és szorgalmas munkaerőket nevel a haza szolgálatára. A következőkben közöljük azoknak a tanulóknak a névsorát, akik jeles előmenetelükkel példát szolgáltatnak arra a szorgalmas munkára, mely feltétlenül meghezozza mindig a maga gyümölcsét.

I. osztály. (Fehérneművarró első osztály.) Osztályfőnök: dr. Márton Béláné.

FERENC JÓZSEF KESERŐVÍZ

Csutak Stefánia, Máthé Klára és Papler Sára.

II. osztály. (Nőiszabó és leányruhákészítő I. osztály.) Osztályfőnök: Dömök Anna, Antal Gizella, Kiss Etelka, Kovács Katalin és Tóth Gizella.

III. osztály. (Nőiszabó és leányruhákészítő II. osztály.) Osztályfőnök: Oláh Irma, Darányi Erzsébet, Lőrincz Erzsébet, Major Zsuzsanna, Müller Margit, Tóth Vilma és Ujvárossy Gizella.

A különböző ipari tanfolyamokon részt vett iparosok névsorával és az 1940-41. évi tájékoztatóval fejeződik be az értékes évkönyv.

Október 27.-én kezdődnek nagy programmal az idei PROTESTÁNS NAPOK

Budapest, október 3. Az idej Protestáns Napokat október 30-án és 31-én, Erdély visszatérésének és a Vizsolyi biblia 350 éves évfordulójának jegyében rendezik. Az ünnepségek már október 27-én megkezdődnek, dr. Raffay Sándor evangélikus püspök rádió-prédikációjával, majd október 29-én este félhatkor a Protestáns Napok nagy rádió-előadását tartja dr. Makay Sándor volt Erdélyi református püspök, egyetemi tanár „Mit jelent Vizsoly a magyar kultúrában”, címmel.

A Pesti Vigadóban megtartandó

protestáns emlékünnepeken az ünnepi emlékbeszédet dr. Tavaszi Sándor kolozsvári Theológiai tanár, református püspökhelyettes mondja. A Városi Színházban rendezendő protestáns irodalmi és művészeti esten a bevezetőbeszédet dr. Ravasz László ref. püspök mondja, utána a protestáns irodalom és művészet kiválóságai szerepelnek műsorban. A vidékről felutazó résztvevők 50 százalékos vasúti kedvezménnyel utazhatnak az Országos Protestáns Napokra.

Gazdag programmal ékeztetett Ihász Aladár színtársulata Debrecenbe

Több új színdarab, új feldolgozású repris és ősbemutató szerepel a műsorban — A társulat régi, kedvelt tagjai mellett több új kiváló szereplő fog közelesem bemutatkozni

Tegnap nyitotta meg kapuit a Csokonai Színház. Az őszi évadban — amint már jeleztük — az Ihász társulat fog városunkban szerepelni. A társulat valamennyi tagja szerdán érkezett meg a teljes felszereléssel együtt. Az összes podgyász három vasúti kocsi töltött meg. Csütörtökön délelőtt már folytak is a próbák a szezonnyitó slágerbemutatóra, a Tokaji aszúra.

Itt a színházban találjuk Ihász Aladár színgazdát is. Megkérdezzük a színháznyitással kapcsolatos dolgokról és ő mindenben örömmel nyújt felvilágosítást. Legelőször a társulat tagjaira terelődik a szó.

Megtudjuk tőle, hogy ismét viszont fogjuk látni a tavalyi sztárokat, így Sándor Annát, Delly Ferencet, Hlatky Lászlót, Antalfy Józsefet, Mihályi Vilcsit, Ihász Klárit és még több kiváló színészt és színésznőt, akik már tavaly is szerepeltek a társulatnál. A tavalyiak mellett azonban számos új taggal gazdagodott a társulat. Ihász igazgató ugyanis gondoskodott a kellő felkészítésről. Kiváló fővárosi művészekkel és elismert, jónévi vidéki színészekkel egészítette ki társulatát. Így ebben az évadban szerepelni fog nála, hogy csak a legjobbakat említsük, Petur Ilka, a budapesti Városi Színház volt tagja és Antal Erzsé, aki a kolozsvári Nemzeti Színház tagja volt és akit a rádióból is nagyon jól ismerünk már. De viszont fogja látni a debreceni közönség tavalyi kedvenceit is, úgymint Szalma Sándort, azonkívül Madaras Vilmat és Apor Klárit, a nagyszerű szubrettprimadonnákat. Deák Ferencet, Dalmady Gézát, a pompás tenoristát, Kárpáthy Zoltánt és a többi jónévi színészt, mert egészen bizonyos, hogy még több kitűnő művész szerepel az Ihász társulat 45 tagja között, mint akiket a hirtelen felsorolás megemlíti. Végül, de nem utolsósorban említjük meg Ihász Aladárt, a társulat nagynevű igazgatóját, akit az idej szezonban többször lesz alkalma a debreceni közönségnek a színpadon látni.

A zenét estenként kitűnő katonazenekar

fogja szolgáltatni Hernádi Herwert János karnagy vezetésével. Új és pompás díszletekről Olasz Lajos, az ügyeskező művész gondoskodik, míg a főrendező az idej Delly Ferenc lesz.

Majd arra a kérdésre, hogy milyen darabokat szándékozik műsorára tűzni, Ihász Aladár igazgató készséggel szolgált felvilágosítással.

— A szezonkezdő nagy sláger, a „Tokaji asszu” után — mondotta — nagy reprisre készülök. A nagyszerű Lehar operettje, a „Cigányszerlem” című darabot adom elő teljesen új betanulással és rendezéssel. Tervezek egy eredeti ősbemutatót is. Címe: „Páris királynője”. Szövegét dr. Martos Ferenc, zenéjét pedig Vincze Zsigmond írta. Eredeti bemutatóként kerül színre közelesem az „Aranykalász” című operett. A szezon kiemelkedő darabja lesz a budapesti Vigaszínházban óriási sikert látott és a rádióban is közvetített „XIV. René”, Harsányi és Eisenmann nagy alkotása. Az érdekes repriszek között fog szerepelni a „Gésák”, Lehar „Pacsirta”-ja, „Marica grófnő”, „Vig özvegy” stb.

A prózai darabok közül is említett néhányat. Ezek: „Nem ismerlek többé”, „Kék Szakál nyolcadik felesége”, „Ügyvéd és férje”, „Heidelbergi diákélet”.

— Milyenek mutatkozik az idej szezon? — tettük fel a kérdést.

— Az előjelekből ítélve igen jónak — válaszolta. — A díszlethadás iránt ugyanis örömdetesen nagy érdeklődés nyilvánult meg, a jegyek már délelőtt elfogytak. Már pedig mindennél fontosabb a jó kezdet és megvan a reményem, hogy hasonló lesz a folytatás is, úgyhogy a szezon végén nehéz szívvel kell majd búcsút vennünk a debreceni közönségtől.

Mi is hisszük, hogy nem fog csatlakozni az igazgató városunk közönségéhez, hanem biztosan számíthat annak támogatására és ezáltal nyeri majd el fáradozásának és áldozathozatalának, melyet a minél nagyobb művészi fok elérésének érdekében hozott, méltó jutalmát. (Zsok)

HIREK

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata:

„Kigyó” Mihailovits Jenő, Piac-utca 31.
— „Tisza” Jónap Aladár, Péterfia-utca 61.
— „Csillag” Beke Barna, Árpád-tér 1.
— „Szent Háromság” Homokkert.
— „Mátyás király” Papp Gyula, Nyilastelep.

Időjárás

A Meteorológiai Intézet jelentése:

A meleg szubtrópusi levegő ma erős déli széllel az egész országot hatalmába kerítette. A hőmérséklet csaknem mindeütt elérte, sőt a déli megyékben meg is haladta a 25 fokot.

JÓSLÁS: Mérsékelt déli szél, éjjel és reggel sok helyen köd, nappal kevés felhő. A meleg tovább tart. (MTI)

Emlékezzünk

OKTÓBER 4.

1916. Brodytól nyugatra nagy orosz erő rohanta meg a volt győri 19. közös gyalogezred areonálát s az egyik századnál sikerült is az ellenségnek az állásba behatolni. Nagy János gyalogos a szomszéd századnál szolgált mint tisztiszoval s így nem tartózkodott a tűzvonalban, hanem valamivel hátrább állott s onnan figyelte az eseményeket. Amikor látta, hogy baj történt, felkapott néhány kézigranátot, a betörés helyére rohant s itt elvetette a gránátokat. Ezek két oroszot megöltek s az ellenség sorában nagy zavart idéztek elő. Nagy Jánosnak ez a maga jószántából hozzájárult vitézi cselekedete nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az oroszok elűrt sikerüket nem tudták kibővíteni. Vitéz magatartásáért a kis ezüst vitézségi éremmel jutalmazták.

— Borbély-Maczkó főispán ezerencsés kimeneteli lovasbalesete. Vitéz Borbély-Maczkó Emil miskolci főispán legutóbb végiglátogatta az Ózd környéki bányákat; ennek során könnyen végeztesse válható lovasbaleset érte Bóta község határában várta a főispánt felnyergelt hátsólova. Az autóból kiszállva lóra ült a főispán és vágta a vázát be a határban lévő földjeit. Egy helyütt sebesvágásban nyargaló lova gödörbe lépett és felbukott. A főispán négy-öt méter távolságra vetődött ki a nyeregből. Szerencsére a ló lába nem tört el, csakhamar talpra állott és a főispán újra nyeregbe szállva vágta tovább.

— Kemény János báró, a kolozsvári színház igazgatója nyilatkozik a Színházi Magazin új számában. Interjú Endre László alispánnal a Faluszínház megindulásáról, gróf Károlyi Istvánnal új budapesti színházról, képes riport Fedák Sári kolozsvári vendégszereléséről, Szelezky Zita egy napja a rádió előtt, színdarabok mint írók, rajzoló és fényképezők, egy kisleány levele Muráti Lilihez, részletes beszámoló a hét színházi eseményeiről, erdélyi fizető és cserévendégakció, érdekes film-, divat-, kézimunka-, konyha- és viccrovat és a Nemzeti Kamaraszínház nagyszerű darabja, „Ki a harmadik?”. Melléklet a Kis Magazin Sicc úrfi kalandjaival.

— Debrecen város zenekolájában a neiratközások még folynak. Beiratkozni lehet az összes fő- és mellékintézményekbe, továbbá a zenei-előkészítőbe (ovoda). Bővebb felvilágosítást a titkári hivatalban mindenki kaphat naponta d. e. 9—1 óráig és d. u. 3—5-ig Vár-u. 1. (Telefon: 23—96.)

— Nápolyban letartóztattak egy zsidó háztulajdonost, mert nem akart sokgyerekes családoknak lakást adni. Nápolyban egy zsidó háztulajdonost letartóztattak és a kintassító bizottságnak adták át, mert nem akart házában lakást adni sokgyerekes családoknak, sőt ezen a téren annyira ment, hogy új lakóitól orvosi bizonyítvány bemutatását követelte arra vonatkozóan, hogy utódokra nem lehet náluk számítani. Ezenkívül a zsidó ingatlanbirtokra vonatkozó törvényt is ki akarta játszani, mert hamis okmányokkal azt bizonyította, hogy hatvan-ezer líra értékű földbirtokát elajándékozta.

— A Német Gyermekotthonban Batthyányi-u. 16. megkezdődött a német oktatás óvodás- és iskolás gyermekeknek, felnőtteknek.

Mennyi buzatermése van a visszatért vármegyéknek?

Gabonafeleslegünk egy részét a jövőben Erdélyben helyezhetjük el

A visszatért erdélyi terület gazdaságilag sokféle ágazatra tagozódik. Fellelhető benne a gyárpar, háziipar, erdőgazdaság, állattenyésztés minden fokozata a földművelés, mezőgazdaság és bányászat számtalan fajtája és gazdagsága. Dús erdőállománya valóban nagy segítségre lesz fában szegény hazánknak. Gyors és megfelelő szervezés esetén faszénhiányunk is csakhamar leküzdhető lesz.

A rendelkezésre álló adatok szerint egész Erdély lakosságának 75.8 százaléka foglalkozott őstermeléssel. Kenyérmagvakban a visszatért ország rész kis mennyiségben az anyaországból való behozatalra fog szorulni. Nagyobb azonban a hiány takarmánycikkben s ez a körülmény bizonyára határozottabb irányt fog adni a termelés átszervezésének.

Az 1931—35. évi öt éves termelési időszakban Erdély északi, visszatért részében 3.500.000 mázsa búza, 690.000 mázsa rozs, 630.000 mázsa árpa és

1.200.000 mázsa tengeri volt az átlagtermelés. Ez a termelés a következőkben oszlott meg az 1939. évben.

	Búzatermelés méterm.	Szükséglet méterm.
1. Bihar	1.040.000	1.020.000
2. Szilág	750.000	350.000
3. Maros-Torda	495.000	347.000
4. Kolozs	455.000	645.000
5. Szatmár	370.000	305.000
6. Szoln.-Doboka	260.000	230.000
7. Udvarhely	180.000	240.000
8. Beszt.-Naszód	130.000	155.000
9. Háromszék	130.000	245.000
10. Csik	20.000	260.000
11. Máramaros	8.000	136.000

Összesen: 3.838.000 3.933.000

A táblázat szerint tehát normális években és átlagban mintegy 100.000 q-ra becsülhető az a búzamennyiség, melyet majd az anyaországból kell vinni a visszatért ország részére.

— GYOMORBELHURUTOK ÉS AZ EZEKKEK KAPCSOLATOS ERŐS BOMLÁSI ÉS ERJEDESI FOLYAMATOK A GYOMORBELHURUTBAN. BELBÁKTÉRIUM-ÉS GYOMORSÁVTÜLTENGÉS a régóta bevált, tisztán természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvíz használatával — reggelenként felkeléskor egy pohárral véve — sok esetben rövid időn belül megszűnnek. Kérdezze meg orvosát!

— Kádár Gyula büntetett előéletű nap-számot egy hónapi börtönbüntetésre ítélte csütörtökön a debreceni törvényszék. Kádár ellen az volt a vád, hogy egy Lőrinczy Sándor nevű embertől ellopott egy kabátot. A beismerő tolvajt ezért egy hónapi börtönbüntetésre ítélte a törvényszék, amiben a vádlott meg is nyugodott.

Őszi ujdonságok nagy raktára

Ernyőszalon, Piac u. 77

— Debrecen és Vidéke Ipartestület felhívja tagjainak figyelmét Debrecen város által közzétett versenytárgyalási hirdetményre, melyben Kishelyesi-úti mezőgazdasági népiskolánál létesítendő könyvtárral egybekötött egy tantermet tartalmazó épületi ajánlati feltételeit tartalmazza. A hirdetmény megtekinthető a hivatalos órák alatt a Testület hivatalában. Elnökség.

— Vegyészeti recepturák címen kerül forgalomba Fischer Árpád vegyészeti és kozmetikai recept-gyűjteménye. A nagymennyiségű, gyakorlatilag kipróbált recepturákon az összes fontosabb kozmetikai és háztartási vegyipari áruk gyártási módszereinek kívül megtaláljuk még úgyszólván az összes cipészipari vegyszereket a cipőkrémektől kezdve a talppolituráig. Ennek a könyvnek a sikerét az is biztosítja, hogy a leírt receptekhez olyan egyszerű gyártási utasításokat ad a szerző, melyeken még a vegyészeti szakmában járatlanok is könnyen eligazodhatnak. Ár 4.— P. Kapható a Debreceni Újság-Hajdúföld kiadóhivatalában, Ferenc József-út 56. Telefon 21-90.

— Nádeldadás. Felhívom az érdeklődők figyelmét, hogy Debrecen sz. kir. város szennyvíztisztító telepén mintegy 300 kéve nád kerül nyilvános árverésen eladásra. Az árverés folyó évi október hó 9.-én, szerdán délelőtt 10 órakor a helyszínen, a Lovászszugban lesz megtartva. Közelebbi felvilágosítás Miszti Lajos szennyvízteleni felügyelőnél nyerhető. Gazdasági Tanácsnok.

— A TALMUDZSIDÓ. Rohling idézetei a Talmud teljes szövege szerint. Keresztyének a Talmudban. Kimchi Dávid rabbi feleletei a keresztyéneknek. Luzsénszky fordítása. Ár 2 pengő. Kapható lapunk kiadóhivatalában.

— Héthónapi fogházbüntetését tölti és már újra elítélték öt hónapra. A debreceni törvényszék szuronyos fegyőr kísért Sátorlajuhelyről Hudák Sándor ottani lakost, aki lopásért jelenleg héthónapi börtönbüntetését tölti a sátorlajuhelyi fogházban. Most is lopás miatt állították elő, mert a vád szerint Kecsés Antal, Czeizing-telepi lakostól kabátot és nadrágot, valamint több ruhanevet lopott el. A vádlott beismerte bűnösségét és a törvényszék jogerősen 5 hónapi fogházbüntetésre ítélte.

Keresek

azonnalra, vagy november 1-re
2 szobás, fürdőszobás,
comfortos lakást,
lehetőleg villában. Címet a kiadóhivatalhoz kérem.

— A Pesti Tőzsde új számában Szendy Károly polgármester nyilatkozik a főváros jövőévi költségvetéséről. Morvay Endre alpolgármester pedig arról, hogy a főváros maga építi meg a centrál-telek, gróf Teleki Andor az erdélyi árpelitikáról nyilatkozik. Egy fémipari, egy elektromos és egy textilipari új alapításról is beszámol a lap és valamennyi nagyjelentőségű erdélyi idegenforgalmi tárgyalásról. A lapot rendkívül érdekes vállalati hírek, valamint bő biztosítási híryanag egészíti ki.

Az angol éjjeli bombatámadások nem kímélik a német asszonyokat és gyermekeket.

Foto: E. D. V.

Debreceni szívek és szatmári szívek

Írta: DR. HEGYALJAI KISS GÉZA

Országsszerte örömet keltett az a hír, hogy Szatmár ismét szabad, Szatmár ismét a miénk. De különös örömet keltett az a hír Debrecenben. A debreceniek közt ugyanis sokan vannak szatmáriak. Ezek megalakították a Szatmáriak Baráti Körét. Ezek rendes összejöveteleket tartottak, híreiket egymással kicserélték és Szatmár rabságának szomorú ideje alatt együtt szomorkodtak a szatmári testvérekkel. Most pedig együtt örültek a szatmáriakkal. Az öröm leírhatatlan volt ott is, itt is.

Milyen régóta várták ezt az időt. Két éve folyton kitölték a terminust. Már ősszel! Már karácsonykor! Már húsvétkor. Így megy ez a legutóbbi két esztendőn keresztül, amióta a Felvidék felszabadult. De ha messzebbre tekintünk, így megy ez 22 esztendő óta. Gyászaborult a szívünk, amikor meghallottuk 1919 tavaszán, hogy mi, akik éppen egy kis vakációra akartunk hazamenni, nem mehetünk már haza Szatmárra...

Éppen azért, mert olyan régen vártuk, hogy útlevele nélkül mehesünk, éppen azért örülünk annak, hogy Szatmárra ismét úgy mehetünk, mint aki haza megy. Sokan vannak közöttük, akiknek fogadalmuk volt, hogy addig nem megyünk Szatmárra, amíg nem mi vagyunk ott az urak. Mikor eljött a hír, hogy Szatmár felszabadult, ostromolni kezdték a hatóságokat, hogy mikor lehet oda utazni. A rendőrségi palota folyosóján most is hosszú sorokban állnak azok, akik beutazási engedélyt szeretnének kapni.

Különös érdeklődés kíséri a Szamosot, a szatmáriak újságját. Milyen öröm volt, mikor megláttuk az első számát, minden gátlás nélkül. A debreceni lapok szerkesztőségébe most is bemennek többen csak azért, hogy ott láthassák, olvassák a Szamos friss számát.

A nők szívéből elemi erővel tört fel a vágyakozás, hogy valamiképpen kimutasd a Szatmár-Németi-be való vágyakozásukat.

A legelső hírek hallatára asszonyok és lányok gyűjteni kezdték a pénzt, hogy el- sők között lehessenek, akik zászlót küldenek, vagy zászlót visznek a Szamos menti két ősi városba. Boldog izgalommal készültek a zászlók. Milyen lesz az anyaga? Milyen lesz a himzése? Milyen lesz a felirata? Kérdések ezek, melyek boldog izgalomból fakadtak.

Mert aki szeret, az a szeretetét abban is meg akarja mutatni, hogy ad a szívéből valamit annak a szívnak, amelyért sóvárog. A debreceniek szívesen gondolnak vissza Szatmárra. Arra a földre, amely fiúkat küldött ide, a Kollégiumba a Szamos mellől, hogy azok nagy emberré váljanak. Arra a földre, amely lányokat adott, hogy azokból szülőföldjüket szerető asszonyok, boldog és áldott magyar anyák váljanak.

Debrecen és Szatmár között régi és mély kapcsolat áll fenn. Rokoni kapcsolat, családi kapcsolat. Szívek vonzódnak, szívek üzennek Szatmár felé. Ezeknek a szíveknek az öröme az, hogy a régi szeretet újból kivirágzott. És országra szóló ünnepe lett a magyar szíveknek az, hogy Szatmár és Németi, a Szamospart iker város ismét a miénk!

— Hirdetmény. Debrecen város törzsgyűlése több létszámfeltéti meddő és fias tehén, koros és fiatalabb bika kerül eladásra a f. évi október hó 7-én 9 órakor a Baromvásártéren tartandó országos vásáron. Polgármester.

— IRODAI GYORSIRÓVA, GÉP-IRÓVA kiképez, leviszgaftatja állásba ajánlja Naményi-iskola. Vidékieknek vasút-kedvezmény! — Batthyány-u. 1.

— Romániában mártól kezdve csak egy-napos kenyert és zsemlyét szabad árúsítani. Romániában a mai naptól kezdve új búzaliszt- és kenyértípust vezetnek be. Egyféle kenyérlisztet hoznak forgalomba az egész országban, ezenkívül készítenek úgynevezett cukrászlisztet is. Az egész ország területén csak úgynevezett népi típusú kenyeret szabad sütni és ezt csak 12 órával a sütés után szabad forgalomba hozni. Kiflitket és zsemlyéket szintén csak a következő napon szabad forgalomba hozni. A termelőknek és a raktáraknak be kell jelenteniük a búza- és kenyérlisztjeiket.

Gyászrovat

Pásti János eszmadiamester 76 éves korában elhunyt. Temetése szombaton 3 órakor lesz a Köztemető ravatalozóterméből, a református egyház szertartása szerint. Gyászolja bánatos férje és a kiterjedt rokonság. Lakás: Ménrót-utca 5. sz. Gebauer-cég rendezi.

Id. Szűcs Lajos eszmadiamester 88 évében elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Köztemető 2/a. számú ravatalozójából. Lakás: Honvéd-utca 71. Temetését Bartha vállalata végzi.

Székely Istvánné,

Erdei Valéria MÁV asztalos neje 18 éves korában meghalt. Temetése szombaton d. u. 5 órakor lesz a Köztemető ravatalozó terméből evangélikus szertartással. Lakás: Fancsovic-utca 34. **Pusztai** temetkezés.

Özv. Orosz Mihályné

Szabó Zsuzsanna 80 éves korában meghalt. Temetése pénteken d. u. 4 órakor lesz a Köztemető III. sz. ravatalozó terméből, ref. szertartással. Lakás: Zádor-u. 9. sz. **Pusztai** temetkezési intézet.

Ifj. Tolvaj Istvánné

Csóka Erzsébet 28 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután fél 2 órakor lesz a Köztemető II/a. ravatalozó terméből, ref. szertartással. Lakás: Péceli-u. 8. **Pusztai** temetkezési intézet.

Kótor Károlyné,

Molnár Mária 73 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozójából, baptista szertartással. Lakás: Barcaság-u. 19. **Pusztai** temetkezési intézet.

Adományok az „Erdélyért” akciójára. Csütörtökön a következő adományok folytak be kiadói hivatalunkba az „Erdélyért” akciójára: Fátol Zoltánné Vámospécs 5 pengő, Székely Béla ny. tiszthelyettes 5 pengő, Debreczeni Újság—Hajdúföld szerkesztősége és kiadói hivatala 63.92 pengő, tehát összesen 73.92 pengő. Ezzel aösszeggel eddigi gyűjtésünk 513.92 pengőre emelkedett.

Két 15 éves fiú véres verekedése. Terebesi Lajos 15 éves, Böszörményi-út 10. szám alatti lakos csütörtökön délután erősen feldagadt, vérző szemöldökkel jelent meg a mentőállomáson. Miközben sérülését a megfelelő kezelésben részesítették, előadta, hogy a vele egidős ismeretlen fiú a Hatvan- és a Pest-utca sarkán rövid szóváltás után egy fadarabbal fejbeütötte. Az ütés következtében balszemöldökének ducán elég hosszú, csontig hatoló sérülést szenvedett. A rendőrség elrendelte a vizsgálatot a véres verekedés ügyében.

Baleset érte játék közben. Páll Marika, a Páll söröző tulajdonosának 3 éves kisleánya Ferenc József-út 29. szám alatti lévő vendéglőjük udvarán játszadozott játszótársaival. Különösen az egyik kékkoesi körül forgolódtak nagy előszeretettel. Balesetük, húzgálták egymást, mígnem az egyik pillanatban a kis Páll Marika kiesett belőle. Az esés következtében fején, közvetlenül a homlok felett, több mint 2 cm. hosszú, csontig hatoló mély sebet kapott. A mentőállomáson elsősegélynyújtásban részesítették, majd orvos vette kezelés alá a súlyos sebet.

Felakasztotta magát egy öreg ember. A napokban Bozsai Dávid 70 éves tiszadobi lakos az udvarán lévő egyik akácfára felakasztotta magát. Mire családtagjai tettét észrevették, már halott volt. Minthogy kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy öngyilkosság történt, a nyíregyházi ügyészség a temetésre megadta az engedélyt. A hozzátartozók véleménye szerint életunsága miatt lett öngyilkos az öreg ember, mert már hosszabb idő óta betegeskedett.

Családi öröm Lindberghnél. Lindbergh feleségének leánygyermeké született.

Tilos a titkos társaság. Szíriában és Libanonban életbe lépett az a franciatörvény, amely betiltja a titkos társaságokat, egyesületeket és páholyokat.

Ismeretlen férfi holttest a Tisza partján. Minap ismeretlen férfi holtját vetette partra a Tisza. Tiszakanyár község határában történt, hogy a víz a partra sodorta egy 20—30 év közötti férfi holtját. Az esetet jelentették a csendőrségnek, bizottság szállt ki a Tisza-partra és dr. Kántor Ferenc orvos megvizsgálta az ismeretlen férfi holtját. Megállapította, hogy külsérelmi nyomok nincsenek rajta. Ezek szerint a fiatal ember vagy öngyilkos lett, vagy baleset áldozata lett. A nyíregyházi kir. ügyészség a temetésre megadta az engedélyt. A csendőrség megindította a nyomozást, hogy az ismeretlen hulla személyazonosságát megállapítsa.

Elvágta a nyakát egy 73 éves ember. Életveszélyes állapotban szállították Nyíregyházán a mentők Borbély Lajos 73 éves orosiszölősi lakost az Erzsébet-kórházba. A szerencsétlen öreg ember öngyilkossági szándékából elvágta a nyakát. Borbély Lajos az utóbbi időben betegeskedett s nagyon elkeserítette, hogy már nem volt munkaképes. Sokszor hangzottatta is, hogy öngyilkos lesz, mert így nem ér már semmit az élete. Minap hajnalban Borbély Lajos bezárkózott szobájába és borotváját jó élesre feneve, elvágta vele a nyakát. A borzalmas horgásra figyelmesek lettek a szomszéd szobában és besiettek az öreg emberhez, aki véreben, eszméletlenül fejtengett a szoba padlóján. Azonnal hívták a mentőket, akik beszállították a szerencsétlen Borbély Lajost az Erzsébet-kórházba, ahol azonnal a leg gondosabb orvosi kezelés alá vették. Állapota életveszélyes.

A luxemburgi nagyherceg Amerikába repült. Sarolta luxemburgi nagyhercegnő repülőgépen az Egyesült Államokba utazott.

„Kellemes” légiriadó. Londonban elrendelték, hogy „kellemesebb” kell tenni az éjszakai légiriadók hangját. A légvédelmi óvóhelyek közelében 200 kis kávéház egész éjszaka nyitva lesz, hogy kávéhoz vagy teához juthasson a közönség.

Ingyenesen vizsgálják meg a búza- és rozs vetőmag csírázó képességét. Az idén aratástól cséplésig igen kedvezőtlen volt az időjárás. Ezért a földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a gazdák által az ősszel vetésre felhasználható búza s rozsvetőmag csírázó képességét a budapesti és kassai vetőmag vizsgáló állomások kivételesen díjmentesen határozzák meg. Ez az intézkedés megkönnyíti a gazdák közönségnek azt, hogy a vetőmagvak használhatóságáról szakzerű vizsgálat útján tájékozódhasson és ennek következtében a kívánalmának megfelelő vetőmagot használhassa fel. Utbaigazítással szolgálnak a vetőmagállomások, Budapest, II. Kisrákos-u. 15. és Kassa, Prohászku utca 1.

Háromezer pengős betörés Nyíregyházán. Hatalmas méretű betörés történt a napokban Nyíregyházán. Weisz Béla földbirtokos lakásán, míg abból hosszabb ideig távol volt, ismeretlen tettesek mindent feltörték és felforgattak és onnan mintegy 200 darabból álló ezüst teás, kávé, illetőleg evőkészletet vittek el. De minden zéget-zugot felkutattak azonkívül, nem találtak-e valahol értékes ékszereket. E kutatás azonban eredménytelen maradt. A kár így is 2500 pengő körül jár. A betörők a helyzettel igen tisztában lehettek, mert éppen a legjobb időt választották ki, amikor Weisz többbeti vidéki tartózkodásra ment, felesége pedig a debreceni klinikán feküdt. A betörés pontos ideje meg sem állapítható. A kár megállapítása is csak hosszabb ideig tartó vizsgálat után lesz lehetséges, mert az evőkészletekben tapasztalható hiányról csak majd Weiszné tud pontosabb felvilágosítást adni. A nyíregyházi rendőrség széleskörű nyomozásba kezdett a tettesek kézrekerítésére.

SZÍNHÁZ

Kapunyitás a Csokonai színházban

A „Tokaji aszu” bemutatásával kezdte meg az új szezont az Ihász-társulat

Forró ünnepi est színhelye volt csütörtökön a Csokonai-színház. A nyári szünet után most gyulltak ki először a rivaldák s a nagymultú színpadon felzengett a magyar szó, — büszkén hirdelve, hogy ahol a magyar szó otthon, templomát talál, ott örökre gyökeret ereszt a kultúra. Ezt az igazságot ma kétszeresen átérezzük. Hiszen alig egy hónapja, hogy elhangzott Bécsben a döntő ítélet, mely több mint egy millió testvért adott vissza az anyaországunknak. Hogy ők szellemükben és lelkükben megmaradtak magyarnak, azt talán legelső sorban a magyar szónak, a magyar kultúrának köszönhetjük.

Csütörtökön felpézi Ihász Aladár színtársulata kezdte meg a színházi évadot zsúfolt nézőtér előtt. Az ünnepi műsort a Himnusz vezette be, majd a Rákóczi-induló után Ihász Aladár igazgató mondott szép beköszöntő beszédet, melyben megemlékezett arról, hogy október 7-én lesz 75. évfordulója annak, hogy ünnepi szertartás fényzőnében először esendült fel magyar szó a debreceni színházban. Ezen a napon nyílt meg a színház s az igazgató idézte Jókai Mór ünnepi prólogját, melyet a nagy költő erre az alkalomra írt. Társulata nevében hűséget fogadott a magyar multnak, majd megemlékezett a színészet hőskoráról, mikor 142 évvel ezelőtt a kolozsvári színészek látogattak el Debrecenbe. Rámutatott arra, hogy mennyit köszönhet a debreceni színészet Erdélynek.

A továbbiakban a dicsőös országgyarapító Kormányzó Urunkról szólott ihletett szavakkal, végül hangsúlyozta, hogy 6 és tagjai méltóak akarnak lenni a magyar hagyományokhoz.

Ezután Petur Ilka szavalt a mely átérzéssel Kullinyi Ernő „Erdély” című költeményét, míg Sándor Anna és Dalmady Géza hazafias énekszáma után megkezdődött a diszlocádás.

Szilágyi László és Eismann Mihály „Tokaji aszu” című operettjét mutatta be a társulat. A „Tokaji aszu” meséje érdekes és bonyodalmas. Tarcali Darázs Katalin egyik leánya, Lidi, eselődnek megy fel Budapestre, mert nem akar a bíró felesége lenni. A fővárosban az előkelő Szeniczey István elcsábítja, majd otthagyja. A szegénybeesett Lidi kislával hazatér az anyai házhoz. Tarcali Darázs Katalin előbb ki akarja dobni, később megmondolja magát és rendbehoz mindent. A történet kissé zamatos, túlteng benne a népies elem s a paraszttal szemben a kegyelmes úrfi igen ellenzenyes színben tűnteti fel. A darab mégis érdekes, szórakoztató és a közönségnek rendkívül tetszett. Humora ízes, sőt néhol talán túlságosan is az, de a publikumnak ez kell. Eismann Mihály muzikája kellemes, fülbeeső. A „Bazsarózsa-nótának” különösen nagy sikere volt.

Az előadást Dolly Ferenc rendezte művészi ízléssel, színesen és stílusosan. A diszletek is szépek, hatásosak. Komoly kifogásunk van azonban a hosszú szünetek miatt. Ez egyenesen kimeríti a nézőket. A csütörtöki előadás éjféli után ért véget. Hlaba, jóból is megárt a sok.

Az Ihász-társulat tagjairól természetesen egy előadás után nem mondhatunk kritikát. Több elsőrendű tagot már régebből ismerünk, az újak általában kedvező benyomást keltettek. Az együttesből Dolly Ferenc Devernák ügyvédje vitte a pálmát. Ez a remek színész annyit derűvel, egyéni humorral és kedvességgel formálta meg ezt az ügyvéd figuráját, hogy a közönség minden jelenetét nyílt színi tapssal jutalmazta. Katalin asszony szerepében Antal Erzsébet művészetével, magával ragadó természetességgel játszott. Eltet, meleg szívet vitt szerepébe, melyet finom derűvel ízesített. Petur Ilka Lidje talán túlságosan passzív. Az első képmen volt a legjobb. Itt jól érezte az ifjúság áradó érzését. Később nem tudott szabadulni bizonyos drámai valótól, mely itt-ott helyénvaló ugyan, de nem ilyen mértékben. D. o. bay Bella ügyes, eleven és közvetlen. Táncban is jó. Madaras Vilma Bab-szija csupa tűz, lendület és élet. Remekül táncol, de a démonkodást túlszaba vitte. Mihályfi Vilcsi sem volt ment egy kis túlszólól, de nem hiányzik belőle az egészséges komikai érzék. Illés Anna és Várady Anci kis szerepében jó volt. G. Bagossy Mária szakácsnéja meglepően ügyes és természetes. Deák Ferenc úr eleganciával, ízléssel és meleg szíjjel rajzolta meg az öreg Szeniczey alakját. Szalma Sándor igyekezett enyhíteni szerepének érdekességét s ez jó részt sikerült is neki. Hangja erősen

erővel zengett. Antalffy József ragyogó játékot nyújtott Krajcár Jani szerepében. Humora, eredetisége és ötletessége kifogyhatatlan volt, tánc is nagyszerű. Nagy sikert aratott. Hasonlóan lelkes tapssal fogadta a közönség Hlatky László Mókus bácsiját. Ez a pompás komikus most is remekelt. Elsőrangú, invenciózus színészt ismertünk meg Olasz Lajos személyében, aki az öreg bérsest lementette színpadra természetes derűvel. Garamszegi Károlyt láttuk már jobbnak is, de azért jól megállotta helyét. Csónka Antal, Agárdi Gábor, Kárpáti Zoltán, Abraham Antal és Pataky Klári szintén hasznos tagja volt az együttesnek. No és végül meg kell emlékeznünk arról a kislőről, aki Andriskát alakította. Máris kész művész, igazi színészhajlé. Kár, hogy nem írták ki a nevét.

A zenekart Hernádi Herwert János karmester hibátlanul, jó tempóérzékkel dirigálta. A közönség meleg rokonszenvvel és szeretettel fogadta az új Ihász-társulat debreceni bemutatkozását (b. p.)

SZÍNHÁZI MŰSOR:

Oktober 4., pénteken este: Tokaji aszu B. bérlet.
Oktober 5., szombat este: Tokaji aszu, C. bérlet.
Oktober 6., vasárnap d. u. 4 órakor: Tokaji aszu.
Oktober 6. vasárnap este: Tokaji aszu.
Oktober 7., hétfőn: Tisztességes Anna. (Fülleres helyárak)
Oktober 8., kedden: Tokaji aszu.
Oktober 9., szerdán: Tokaji aszu.
Oktober 10., csütörtökön: Sárgapitykés közlegény.

Pénteken este kerül másodsor színe a csütörtöki bemutató-diszlocádáson óriási sikert aratott Tokaji aszu operett-újdoncság. A Tokaji aszu szombaton este, vasárnap délután rendes helyárakkal és vasárnap este kerül színe a Csokonai-színházban. Hétfőn este fülleres helyárakkal a tavaly nagy sikerrel játszott Tisztességes Anna kerül színe teljesen új szereposztásban. Kedden és szerdán este ismét a Tokaji aszu van a színház műsorán.

METEOR MOZGÓ MŰSORA:

Pénteken—szombaton 5—7—9 órakor
A NŐNEK MINDIG SIKERÜL
magyar vígjáték!
Vasárnap: TENGÉR ÖRDÖGEI

MÁSFÉLMILLIÁRD LEI BANKJEGYET VÁLTOTTAK BE KOLOZSVÁRON

Kolozsvár, október 3. A lei bankjegyek beváltása Kolozsvárról befejeződött. Megközelítően pontos adatok szerint a kolozsvári bankokban mintegy másfél milliárd lei bankjegyet váltottak be. Míg a szegényebb magyar ember 1000, 1500, illetve 2000 leit váltott be, addig ugyanabba a néposztályba tartozó román lakos 20—25 ezer, sőt nem ritka esetben 30 ezer leit is hozott beváltásra. Egy-egy kisebb bankkal rendelkező magyar kigazda 20—30 ezer, de legfeljebb 40 ezer leit váltott be, a román kigazda viszont 70—100 ezer lei készpénzzel rendelkezett, amelyet most beváltásra behozott a kolozsvári bankba.

Nagy Sándor szobrot kap Edessában. Nagy Sándornak szobrot állítanak Edessában. Ez a város annakidején Karanos néven Macedónia első fővárosa volt.

MINDEN MAGYAR EMBER OLVASSA EL BARÓTHY JÓZSEF „Magyar föld román kézen” című aktuális munkáját. Kapató a Debreczeni Újság—Hajdúföld kiadóhivatalában. — Ára 2 pengő 40 fillér, kötve 3 pengő 20 fillér.

Flaink pilótaképzésére áldozunk két fillért! Kérjünk repülőbélyegeket!

Nem találják az eltűnt angol petróleumvállalati vezérigazgatót. A bukaresti angol követség közlése szerint egy csoport fiatalember — valószínűleg vasgárdisták — erőszakkal elvitték Artur Millert, az Astra Romana angol petróleumvállalat vezérigazgatóját. A rendőrség nyomozást indított, de még nem találta meg.

SPORT

A VASÁRNAPI SZENT KORONA
KUPAMÉRKŐZÉSEK MŰSORA:

Debrecen: Kelet ifj.—Csabai aloszt. ifj.
Kecskemét: Szegedi Alosztály—Észak. Salgótarján: Észak ifj.—Szegedi aloszt. ifj.
Pécs: Délnyugat—Nyugat.
Győr: Nyugat ifj.—Délnyugat ifj.
Kiskunhalas: Kiskunság—MOVE.
Rákospalota: MOVE ifj.—Kiskunság ifj.
Dorog: Közép—Budapest.
Csepel: Budapest ifj.—Közép ifj.
Békéscsaba: Csabai aloszt.—Kelet.

SPORTHÍREK

Gólpáratlan a válogatott keret szerdai edzésén. Szerdán a válogatott edzőtársa a többi kerettaggal megerősített Tipográfia csapata volt. Az edzésen összesen 15 gól esett, mely a következőképpen oszlott meg a csapatok között: Spielmann 4, Bodola, Kiszely, Finta 3—3, Sárosi dr. 2. A szövetségi kapitány előtt a belső hármas összeállítása még mindig kétséges, efelől csak ma történik döntés.

A német sportvezér Budapesten. Von Tschammer und Osten birodalmi sportvezér Hóman Bálint kultuszminiszter meghívására a magyar fővárosba jön, hogy megtekintse a magyar-német válogatott futball- és atlétikai viadalt.

Változás az Erdélyben szereplő válogatott csapatokban. Palatinust a Török- és a szövetségi kapitány rendelkezésére bocsátotta s így vasárnap ő irányítja a nagyváradiak ellen szereplő csapat csatárát, míg a kolozsváriaké a helyettesítője, aki Nagyváradon fedezetet fog játszani és Lengyel átmegy Kolozsvárra Négyesi helyére.

20-án megindulnak az erdélyi csapatok küzdelmei. Az NB II. ujonnan alakult erdélyi csoportja 20-án kezdi meg a bajnoki küzdelmeket. A kerületi bajnokságok már 13-án megindulnak.

Nagy formában az olaszok ellen készülök öklölvívő válogatott. Öklölvívő válogatottunk hetek óta készül erre a mérkőzésre, melyet szombaton fognak lebonyolítani. A németek elleni sikeres szereplésen felbuzdulva, szép győzelemmel akarják meglepni a közönséget. Erre meg is van a kilátás, mert öklölvívőink még jobb formában vannak, mint a németek ellen voltak. Főként Torma II. és Homolya mozgott nagyon biztatóan. A csapat összeállítása egyéb: Csapoda — Torma II., Csontos, g. ként a következő: Podány, Bogács, Csapoda, Torma II., Csontos, Jákies, Szolnoki, Homolya.

Drotár játéka bizonytalan vasárnap. A DEAC kitűnő középsatárának régebbi sérülése kiújult és így több mint valószínű, hogy vasárnap nem tudja vállalni Kelet csatársorának irányítását. Ebben az esetben Sidlik lesz a középsatár és a DVSC Szabója kerül be a válogatottba jobbösszekötőnek.

Közgazdaság

ÜZLETTELEN A GABONATÖZSDE

Kevés volt az üzlet a néptelen gabona-tőzsdén. Elkelt 1200 mázsa sörárpa 26.33 pengős pesti paritásos áron és 50 mázsa kopaszarpa, amelyért 44 pengőt fizettek. A magpiacon javult az érdeklődés a csil-lagfűrt és a köles iránt, mindkettőnek az ára 50 fillérrel emelkedett. Kisebbsé-nyiségű bab, lucerna és lóhere kelt el tartott áron.

Búza: 78 kg-os 23.40.
Rozs: 71 kg-os 19.40.
Zab: 41 kg-os 21.10.
Árpa: Sörárpa, kiváló 25.85, sörárpa, elsőrendű 25.35, sörárpa 24.35, 68 kg-os ipari 22.70, takarmány, 65—66 kg 20.70.
Kukorica: Tiszántúli állomásról 23.10, egyéb állomásokról 22.05, ab Bpest köz-raktár 21.85.

Magvak és hüvelyesek: Köles, fehér 36—38, vörös 34.50—36.30, egyéb 34—33. Repce: Káposztarepce 40—45, Napraforgómag: 28—, lenmag 50—, tökmag 35—.
A ferencvárosi sertésvásár összfelhaj-tása 351 darab. Vásári állományból angol hússertésfelhajtás 328 darab. Az irányzat változatlan. Árak: szedettsertés III. 126, angol sonkasertés I. 136, export-sír márkázott 190 fillér kilogrammonként.

791. szám

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A m. kir. Dohánytermelési Kiserleti Állomáson (Debrecen—Pallagpuszta) üre-sedésben lévő gép- és gyorsíró-állás-ra pályázatot hirdetnek. Az állást el-nyerni öhajókat felhívom, hogy kellően felszerelt, sajátkezüleg irt. kérvényüket 1940. évi október hó 10-én déli 12 óráig hozzám nyújtsák be. Hiányosan felsze-relt és elkésztett pályázatokat nem veszek figyelembe.

Az állás javadalma havi 110 P. A Debrecen városközpont—Pallagpuszta villamosvonal bérletjének árát az állomás külön megtéríti.

A kérvényhez csatolni kell:

1. Születési anyakönyvi kivonatot és igazolását annak, hogy a pályázó nagy-szüllőig bezárólag tiszta keresztény származású.
2. Iskolai, valamint gyors- és gépiró-női képesítést igazoló okmányokat.
3. Esetleges előbbi alkalmazást igazó-ló bizonyítványokat.
4. Rövid életrajst.

Az állás november hó 1-én elfoglalandó. Az állásra vonatkozó további közlő-seket az állomás vezetősége távbeszélőn (Pallagpuszta 1.) ad meg.

Galgóczy Miklós
m. kir. főadjunktus,
állomásvezető

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Dr. Nagy Imre Benyovszky Pál
Kiadja:
Alföldi Sajtóvállalat Kft.
Felelős kiadó:
Balogh István

APROHÍRDETESEK

Állást kereső nők

Hölgyfodrászegétnő
7 évi gyakorlattal azon-nal munkába állna hely-ben. Varga Béláné. Fe-renc József-út 72. II em.
1113

Betöltendő állás
férfiaknak

ÚJSÁGKIHOZDÓK
kerékpárral felvételek.
Jelentkezés lapunk ki-adóhivatalában. 977

Kiadó lakás
2 szobás

2 szoba,
konyha, fürdőszoba ud-vari lakás kiadó október 15-től. Bethlen-u. 49.
Ny. 1168

Kiadó lakás 3-4-5
szobás

Négy szoba
esetleg kettőszobás bár-milyen célra kiadó. Szt. Anna-utca 7. sz. 1124

Bútorozott szoba

Egy
különbejárattú bútorozott szoba kiadó azonnalra is. Piac-u. 77. I. 4. 1119

Különbejárattú
bútorozott szoba azon-nalra kiadó. Kigyó-utca 36.
1125

Kapualatti
különbejárattú utcai bú-torozott szoba okt. 15-től ikadó. Eladó egy női fe-kete bunda. Széchenyi-u. 17.
1117

Ajánlat

Oltott
pószméték, magastörzsűk 2—5 évesek, kaphatók Sesztina-utca 4. sz. 1051

MOSOTT RONGYOT
vesz a kiadóhivatal. Piac ucca 56.

Okmányairól
eredetihez hű másolatot készít Berzéki műterme. Piac-u. 38. 1225

FERFI
felöltő- és öltönyzö-veket, minden hozzá-való, férfi divatsport-és galléros ingek öleső árban.

Petríkné)
szent Anna-u. 5. sz.

Csepel-motor szerviz.
gálat,

alkatrészraktár, precíz javítás Kírálynál, Royal-épület. Nagy raktár: ke-rekparokban, rádiókban, varrógépekben, segédmo-torosokban, golyócsap-ágyakban. Több 86, 100, 250, 350, 600-as használt motorkerékpár alkalmi árban eladó. 899

Nagy
hőpalack
(THERMOS)
vásár
Tóth Gyula
vasútleben, város-háza épület.

Figyelem!!

Portfélékre modern bá-dogbetűket tőkletesen készít Both bádógosmes-ter, Csapó-u. 56. 881

Kereslet

Öcskavasat,
fémét, mindenféle vas-anyagot legmagasabb na-piárban átvesz Vas- és Fémgyűjtő Központi Iro-da, Pácsirta-u. 17. Tele-fon: 26—94. 777

A színiszegzőn
idejért pianinot bérelne az igazgatóság. Aki haj-landó pianinot bére ad-ni, kéri, hogy jelent-se be a színház igazgató-ságának. 1123

LAKÁS ÉS SZOBA
KERESLET

Azonnlara
csinosan bútorozott szo-bát keresek fürdőszoba-használattal. Központi-fűtéses szoba előnyben. Címeket a kiadóhivatal-ban naponta átveszek. 1126

ÜZLET-MŰHELY
RAKTÁR

Modern gyárhelyiség
a város belterületén, vil-lamos megálló mellett november 1-ére bérbe-adó. Beépített munkate-rület 400 m². Értekezni Hatvan-u. 53. Telefon 15—12. 1042

Autó-motor
kerékpár

Adler Junior
csukott, 4-ülékes, jókar-ban lévő autó eladó. — Hatvan-utca 60. 1116

Pénz

Társulnék
1000—1500 P-vel, hol a tőke biztosítva. Cím a ki-adóban. 1122

Bútor

Ebédőszekrény
márványlappal, hozzá-való asztallal és bőrhú-zatos székekkel, mind kitűnő állapotban, ol-csón eladó. Dobozi-utcai bérház, B. fidsz. 3. Ny.

Hálószobák,
ebédők, kombinált szo-bák, konyhaberendezé-sek Salamon bútorüzle-tében. Jó minőség elő-nyös árak. Részletre is Hunyadi-utca 2. sz. alatt

Eladó ház

ELADÓ
Budai Ézsaiás-utca 51. számú kétszobás, előszo-bás, kényelmes, családi ház. 744

Egyszobás,
előszobás, konyha és ugyancsak egy szoba, konyha, mellékhelyisé-gekből álló, 370 □-l tel-lekkel adómentes, új ház olcsón eladó. — Villanyvilágítás, term ő gyümölcs és szőlővel be-ültetve, kényelmes, gaz-daságos. — Homokkert, 850

Birtokbérlet

16 hold
szántóföld felébe kiadó. Értekezni Kassa-út 6. sz. 1106

Kiadó
Honvédtető 18. három holdas gyümölcsös ke-rtészakással és Csörsz 7. másfél holdas pusztá konyhakerti föld. 1127

Halápon

60 hold tanyás szántó-föld azonnal beköltözhe-tő lakással haszonbérbe kiadó. Budai Ézsaiás-ut-cából nyíló Tarr-u. 3. 1107

Eladó házhe-y

Villatelek eladó
város legszebb helyén. Cím a kiadóban. 993

300 □-ötes
szép gyümölcsös telek el-adó 3800 pengőért. Sesz-tina-utca 4. Kisállomás mellett. 558

Eladó ingóság

Négygű
villanycsillár eladó. Rot-hermere-utca 61. 1112

Káposztáskádak
minden nagyságban el-adók, félfenék hordók, dezsák, javítások gyor-san készülnek. Nap-utca 4. 1114

Álló
ruhafogas és egy mongol róka-ba eladó. Komlós-sy-út 15. szám. 858

Egy
tornyos tűzhegy eladó. Hortobágy-u. 3. Ny.

Bontásból tégla
nagyobb mennyiségben is olcsón eladó. Horthy Miklós-út és Andaházy-utca sarok. 1102

Írógép,
Olympia portable telje-sen új állapotban olcsón eladó. Komlós-sy-út 15. sz. 1099

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lap-kiadóvállalat Rt. műinté-zetének kőrforgógépén.
Igazgató:
Somogyi Gábor.

MAVAT autóbusz-menetrend

Ervényes 1940. évi szeptember 19-től 1940. évi október hó 5-ig.

Debrecen—Hajdúszoboszló.

	+	+	+	+
Debrecenből indul	10.25	14.10	17.40	18.25
H.-Szoboszlóra érkezik	10.55	14.40	18.10	18.55

Hajdúszoboszló—Debrecen.

	+	+	+	+
Hajdúszoboszlóról indul	9.20	10.00	13.35	17.40
Debrecenbe érkezik	9.50	10.30	14.05	18.10

Debrecen—Hajdúböszörmény—Palgár—Miskolc.

	+	+	+	+
Debrecen Arany Bika	10.20			
H.-bőszörmény városháza	9.51			
Palgár pályaudvar	9.02			
Felsőszolca pályaudvar	8.05			
Miskolc városháza	7.50			

Debrecen—Nádudvar—Kisújszállás—Kúnhegyes.

	+	+	+	+
Debrecen Arany Bika	9.50	10.30	14.05	
Hajdúszoboszló piactér	9.15	9.55	13.30	
Nádudvar Hangya szö.v.	8.28	9.28	13.05	
Kaba p. u. bejárót	8.55			
Püspökudvar p. u.	8.40	9.07	12.40	
Kisújszállás városháza	8.05			
Kúnhegyes piactér	5.30			

Debrecen—Szeghalom—Gyoma—Szarvas—Szentcs.

	+	+	+	+
Debrecen Arany Bika	9.50			
Hajdúszoboszló piactér	9.15			
P.-Ladány Rákóczi szálló	8.35			
Szeghalom pályaudvar	7.27			
Gyoma pályaudvar	6.25			
Szarvas Árpád-szálló	5.40			
Szentcs. Piac-tér	4.45			

Debrecen—Hajdúszoboszló—Békéscsaba.

	+	+	+	+
Debrecen Arany Bika	9.50			
Hajdúszoboszló piactér	9.15			
P.-Ladány Rákóczi szálló	8.35			
Biharnagybajom	8.09			
Szeghalom Piac-tér	7.33			
Mezőberény község-háza	6.36			
Békéscsaba Csaba-szálló	6.00			
Békéscsaba pályaudvar	—			

× Csak hétköznap közlekedik + Csak vasárnap és ünnepnap közlekedik